

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลหนองไฮ
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (ฉบับปรับปรุงปี ๖๒)

จัดทำโดย

นางสาววาสนา ศรีพันธ์บุตร
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลของตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีนี้ จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (ฉบับปรับปรุงปี ๖๒) ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยใช้วิธีการ วิเคราะห์ จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำ ชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลหนองไฮ ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

นางสาววาสนา ศรีพันธุ์บุตร
เลขานุการศูนย์บริการฯ ตำบลหนองไฮ
สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี
กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑	ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑.๑	ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๑.๒	อาณาเขตติดต่อ	๒
๑.๑.๓	การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๑.๒	ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๓
๑.๒.๑	สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๑.๒.๒	ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๔
๑.๒.๓	ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๑.๓	สภาพภูมิอากาศ	๕
๑.๓.๑	ลักษณะภูมิอากาศ	๕
๑.๓.๒	ฤดูกาล	๕
๑.๓.๓	สถิติปริมาณน้ำฝน	๖
๑.๓.๔	อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๖
๑.๔	เส้นทางคมนาคม	๖
๑.๕	แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๗
๑.๕.๑	แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๗
๑.๖	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๘
๑.๖.๑	โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๘
๑.๖.๒	จำนวนครัวเรือน	๙
๑.๖.๔	การศึกษา	๑๐
๑.๖.๕	สาธารณสุข	๑๐
๑.๖.๖	ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๐
๑.๖.๗	องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๑๑
๑.๗	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๑
๑.๗.๑	ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาค เกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมืองที่ อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย	๑๑

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองไฮ

๒.๑	ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๔
๒.๑.๑	สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๑๔
๒.๑.๒	ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๒
๒.๒	การจัดทำ TOWS Matrix	๓๔

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา
บรรณานุกรม
ภาคผนวก

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	๒
ตารางที่ ๒ แสดงครัวเรือนและจำนวนประชากรของตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	๙
ตารางที่ ๓ บุญประเพณีที่ถือปฏิบัติ	๑๐
ตารางที่ ๔ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	๑๒
ตารางที่ ๕ ปฏิทินการปลูกข้าว	๑๖
ตารางที่ ๖ ต้นทุนการผลิตอ้อย ปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑ เฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๙
ตารางที่ ๗ แสดงสภาพปัญหา/ความต้องการ	๒๒
ตารางที่ ๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง/ไร่/ปี (ปี ๒๕๖๑)	๒๔
ตารางที่ ๙ แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป	๒๕
ตารางที่ ๑๐ ต้นทุนการผลิตยางพารา	๒๗
ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป	๒๘
ตารางที่ ๑๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข	๓๒
ตารางที่ ๑๓ การวิเคราะห์ SWOT สภาพแวดล้อมตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	๓๔

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ที่ตั้งอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	๑
ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ	๒
ภาพที่ ๓ พื้นที่ป่าไม้	๓
ภาพที่ ๔ สภาพพื้นที่บริเวณตำบลหนองไฮ	๔
ภาพที่ ๕ ชุดดินในเขตตำบลหนองไฮ	๕
ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคม	๖
ภาพที่ ๗ แหล่งน้ำธรรมชาติบริเวณตำบลหนองไฮ	๗
ภาพที่ ๘ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๒
ภาพที่ ๙ ระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว	๑๕
ภาพที่ ๑๐ ระดับความเหมาะสมในการปลูกอ้อย	๑๘
ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปอ้อย	๒๑
ภาพที่ ๑๒ ระดับความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง	๒๒
ภาพที่ ๑๓ ระดับความเหมาะสมในการปลูกยางพารา	๒๕
ภาพที่ ๑๓ แสดงแผนที่ตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปยางพารา	๒๘

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ ๔๖,๖๔๓ ไร่ (จากการคำนวณจาก ship file ของกรมพัฒนาที่ดิน) เส้นทางคมนาคมในการติดต่อระหว่างตำบล อำเภอ หรือจังหวัดต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวก สบาย เนื่องจากมีถนนเชื่อมโยงทุกทิศทาง

ภาพที่ ๑ ที่ตั้งอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

ตำบลหนองไฮ เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองอุดรธานี มีองค์การบริหารตำบลอยู่ห่างจากตัวเมืองอุดรธานี ประมาณ ๒๑ กม.

- ทิศเหนือ จดตำบลนาดี ตำบลนิคมฯ ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองอุดรธานี
- ทิศใต้ จดอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี
- ทิศตะวันออก จดตำบลบ้านดาด และตำบลนาดี อำเภอเมืองอุดรธานี
- ทิศตะวันตก จดตำบลโคกสะอาด และอำเภอหนองวัวซอ

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น

๑๖ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑	หนองไฮ	นายคงเดช ศรีคุณชัย	๐๘๒๑๗๕๑๓๒๘	
๒	หนองหูลิง	นายกองชัย ชัยกั้ง	๐๘๙๙๔๓๕๗๑๒	
๓	หัวคู	นายปรานญุต เกษตัน	๐๘๘๕๓๔๙๒๔๒	
๔	ศรีสว่าง	นางวิไลวัน จันทร์ดีทม	๐๘๓๒๙๒๐๗๖๒	
๕	โสภณน้ำขาว	นายอนุกุล ไชยเทพ	๐๘๕๐๑๐๒๗๙๒	

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๖	โนนสะอาด	นายทวีศักดิ์ พุทธาวัง	๐๘๘-๕๑๕๕๑๖๓	
๗	ดงมะกรูด	นายจักรพงษ์ น้อยบุตดี	๐๘๑๐๕๕๕๓๘๑	
๘	โคกลาด	นายสุนทร อมูลราช	๐๘๘๓๓๕๗๓๙๓	
๙	ห้วยสำราญ	นายอดุลย์ ธวัชเมธี	๐๘๖๒๓๕๐๒๔๕	
๑๐	โนนผาสุข	นายสุรศักดิ์ ชินคำ	๐๙๗๐๑๖๖๙๒๕	
๑๑	โนนสวรรค์	นายประกอบ บุญทา	๐๘๗๒๖๖๐๐๑๒	
๑๒	ศรีสมพร	นายสุดใจ พงษ์ศรีรัตน์	๐๘๔๗๙๕๑๔๘๖	กำนัน
๑๓	ลาดทอง	นายบัวลา พาพันธ์	๐๘๒๑๓๙๐๗๗๔	
๑๔	วังทอง	นายเหล่า คำผาย	๐๘๐๑๗๖๘๙๖๘	
๑๕	ดงทรายทอง	นายสุนทร สุราชวงศ์	๐๘๕๗๕๗๐๔๒๗	
๑๖	ห้วยเจริญ	นายวิมล มะโนราช	๐๘๘๑๐๑๑๙๕๑	

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลหนองไฮ โดยทั่วไปพื้นที่จะเป็นที่ราบสูงลอนราบ มีความลาดชันเล็กน้อยพื้นที่ราบลุ่มมีน้อยส่วนใหญ่จะเป็นลูกคลื่นลอยตื้น มีภูเขาและมีที่ราบเชิงเขาพื้นที่สูงสุดของตำบลอยู่ที่บ้านหนองไฮ โนนสวรรค์ โนนลาด ลาดทอง และบ้านวังทองโดยมีความสูงประมาณ ๒๔๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลพื้นที่ต่ำสุดของตำบลอยู่ที่บ้านโสกน้ำขาว หนองหูลิง ดงมะกรูด ดงทรายทอง ศรีสว่าง ห้วยคู

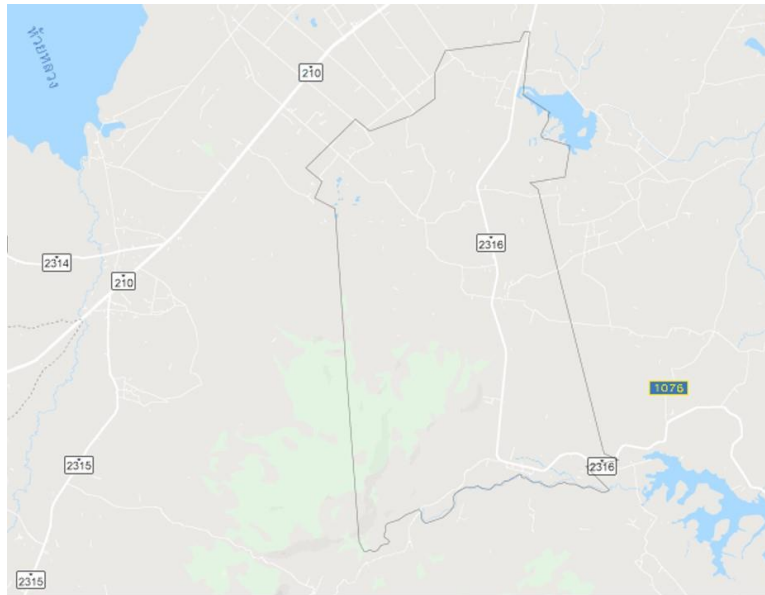
พื้นที่ป่าไม้ตำบลหนองไฮ ปัจจุบันมีป่าไม้เหลืออยู่ประมาณร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ทั้งหมดส่วนใหญ่อยู่ตามภูเขาเป็นเขตป่าสงวน

ภาพที่ ๓ พื้นที่ป่าไม้

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเป็นที่ราบสูงลอนราบ มีความลาดชันเล็กน้อยพื้นที่ราบลุ่มมีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นลูกคลื่นลอนตื้น

ภาพที่ ๔ สภาพพื้นที่บริเวณตำบลหนองไฮ

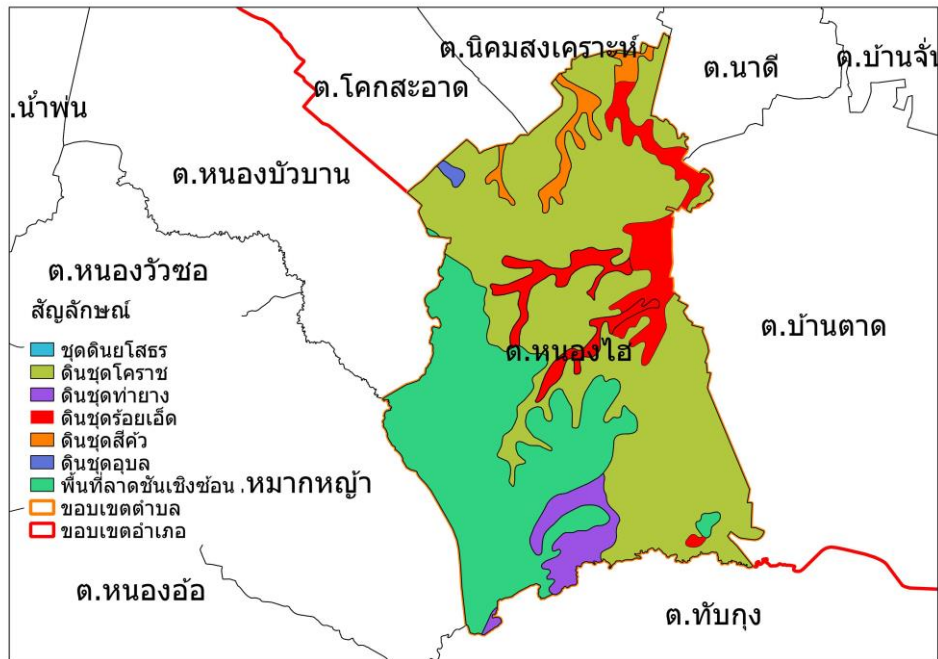
๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

สมรรถนะของดิน ความเหมาะสมของดินในตำบลหนองไฮ แบ่งสภาพตามความเหมาะสม สำหรับการปลูกพืชพิจารณาจากลักษณะโครงสร้างของดิน ความสูงต่ำของพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ของดินสามารถแบ่งพื้นที่พอสังเขปได้ ๒ เขต ดังนี้

พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก เป็นบางส่วน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำบางแห่งพบดินค่อนข้างเป็นทราย ดินเค็มมีคราบเกลือลอยตามผิวหน้าดิน ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด ในการปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตเหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกข้าว และทำไร่นาสวนผสม

พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และพืชไร่ส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศตะวันตก และทิศใต้

ดินที่เหมาะสมแก่การปลูกผักและไม้ดอก เป็นดินชุด สันป่าตอง เขาพลอง ชุดดินทุ่งกระพุง และดินชุดยางตลาดดินมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำมาก ควรเป็นดินทรายจัด น้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มน้ำต่ำ ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ควรเน้นการใช้อินทรีย์วัตถุเพื่อช่วยในการอุ้มน้ำและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน pH ของดินอยู่ที่ ๔.๕-๕.๕

ภาพที่ ๕ ชุดดินในเขตตำบลหนองไฮ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลหนองไฮ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ ๒๗ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด ๑๒ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด ๔๐ องศาเซลเซียส ตำบลหนองไฮ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม

๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม โดยมีลมทิศใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ส่งผลให้มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นกับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

จากสถิติน้ำฝนที่วัดโดยสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดอุดรธานี ฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๖๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกมากกว่าบริเวณอื่นๆ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยมากกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร ส่วนตอนใต้ของจังหวัดตั้งแต่บริเวณอำเภอกุมภวาปีและอำเภอไชยวานลงไปเป็นปริมาณที่มีฝนน้อยปริมาณเฉลี่ยน้อยกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดอุดรธานี ๑,๔๑๘.๔ มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก ๑๒๖ วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิ	ต่ำสุดรายปี	๒๒.๐	องศาเซลเซียส
	สูงสุดรายปี	๓๒.๔	องศาเซลเซียส
	เฉลี่ยรายปี	๒๖.๘	องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์	ต่ำสุดรายปี	๕๓.๐	เปอร์เซ็นต์
	สูงสุดรายปี	๙๐.๐	เปอร์เซ็นต์
	เฉลี่ยรายปี	๗๑.๕	เปอร์เซ็นต์

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมของตำบลหนองไฮ ใช้เส้นทางสายจังหวัดอุดรธานี ไปจังหวัดหนองบัวลำภูตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๐ ถึงกิโลเมตรที่ ๑๐ เลี้ยวซ้ายไปเส้นทางอำเภอหนองแสง ลักษณะถนนเป็นลาดยางตลอดสาย การคมนาคมสะดวก โดยมีถนนเชื่อมระหว่างถนนสายอุดรธานีไปอำเภอหนองแสง เข้าในตัวหมู่บ้านของตำบลหนองไฮดังนี้

- ถนนจากทางหลวงหมายเลข ๒๓๑๓ เข้าไปบ้านโสกน้ำขาว บ้านหัวคูไปออกกิโลเมตรที่ ๑๓ ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง จ.อุดรธานี
- ถนนจากทางหลวงหมายเลข ๒๓๑๓ เข้าไปบ้านหนองหูลิง เป็นถนนลาดยางตลอด
- ถนนจากทางหลวงหมายเลข ๒๓๑๓ เข้าบ้านดงมะกรูดระยะทาง ๓ กิโลเมตรใช้ถนนลูกรัง
- ถนนจากทางหลวงหมายเลข ๒๓๑๓ เข้าบ้านโนนสะอาด บ้านดงมะกรูด บ้านห้วยสำราญถึงหลักกิโลเมตรที่ ๑๘ ต.โคกสะอาด อ.เมือง จ.อุดรธานี

ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคม (ที่มา : กระทรวงคมนาคม)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

แหล่งน้ำ แบ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

๑. แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑.๑ อ่างเก็บน้ำห้วยริน อยู่ที่หมู่ที่ ๑ มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๘๐ ไร่มีน้ำตลอดปี เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและทำการเกษตรกรอ่างเก็บน้ำลำปลาค่าง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ มีพื้นที่ทั้งหมด ๘๐ ไร่ใช้สำหรับอุปโภคและทำการเกษตรกร

๑.๒ อ่างเก็บน้ำโสกน้ำขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ มีพื้นที่ทั้งหมด ๖๐ ไร่ใช้สำหรับอุปโภคและทำการเกษตรกร

๑.๓ หนองกกคู้ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๘ ไร่ใช้อุปโภคและใช้ทำการเกษตรกร

๑.๔ ห้วยริน อยู่ที่หมู่ ๑ เป็นแหล่งน้ำที่มีน้ำตลอดปีใช้ทำการเกษตรกร

๑.๕ ห้วยลาด ตั้งอยู่หมู่ ๘ เป็นแหล่งน้ำใช้และทำการเกษตรกร

๒. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๒.๑ อ่างเก็บน้ำโสกน้ำขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ได้รับงบประมาณจากกรมชลประทานเป็น แหล่งน้ำใช้สำหรับราษฎรในหมู่บ้าน สำหรับเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช

๒.๒ หนองบ้านลาดทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๓ เป็นแหล่งน้ำใช้สำหรับเกษตรกร

ภาพที่ ๗ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑) ข้าว

- พื้นที่ปลูกข้าวของตำบลหนองไฮ มีทั้งสิ้น ๘,๖๓๔ ไร่ พันธุ์ข้าวที่ปลูกส่วนมากเป็นพันธุ์ข้าวเหนียวคือพันธุ์ กข๖ สันป่าตองมีพื้นที่ปลูกประมาณ ๘,๐๙๘ ไร่ คิดเป็น ๙๐ % ของพื้นที่ปลูกข้าวส่วนข้าวเจ้าเกษตรกรจะปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และกข ๑๕ มีพื้นที่ปลูกประมาณ ๕๓๖ ไร่ คิดเป็น ๑๐% ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของตำบล เกษตรกรต้องปลูกข้าวของตำบลหนองไฮจะปลูกเฉพาะข้าวนาปีเท่านั้นเพราะถูกจำกัดในเรื่องของแหล่งน้ำไม่เพียงพอ

๒) พืชไร่ ที่ปลูกมากคือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ซึ่งมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๘,๔๐๖ ไร่

๓) ไม้ผลไม้ยืนต้นได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ลำไย พุทรา มะพร้าว ทุเรียน กัญชง ฝรั่ง และส้มโอ มีพื้นที่ปลูก ๔๒๑ ไร่

๔) ไม้เศรษฐกิจ มีการปลูกคือ ยางพารา ไม้ยูคาลิปตัส มีพื้นที่ปลูก ๘๑๒ ไร่

๕) พืชผัก ได้แก่ หอมแบ่ง พริก คื่นช่าย มะเขือ ผักกระฉอน ผักบุ้ง ผักกาดหอม ผักชี เป็นต้น มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑,๗๐๖ ไร่

๖) ไม้ดอกประดับปลูกเบญจมาศ ดาวเรือง กุหลาบ คัตเตอร์ พื้นที่ปลูก ๑๗๐ ไร่

พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ และการเลี้ยงสัตว์มีดังนี้

๑. โคเนื้อพันธุ์ลูกผสม นิยมเลี้ยงโคพื้นเมืองผสมกับพันธุ์อเมริกันมีโคอยู่จำนวน ๒,๐๑๗ ตัว

๒. กระบือ นิยมเลี้ยงไว้เพื่อใช้งานมีจำนวน ๓๐๒ ตัว

๓. ไก่ชน มีทั้งหมด ๑๒ ฟาร์ม ขนาดของฟาร์มเฉลี่ย ๖ ตัว มีโคเนื้อทั้งหมด ๖๘ ตัว

๔. สัตว์ปีก ได้แก่ ไก่ เป็ด ห่าน จะเลี้ยงเพื่อไว้ขายและบริโภคในครอบครัว

๕. สุกร จะเป็นการเลี้ยงแบบโรงเรือนมาตรฐานคือเลี้ยงที่หมู ๓ จำนวน ๕ ฟาร์มจะเลี้ยงให้บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำนวน ๗๙๔ ตัว และเลี้ยงตามบ้านจำนวน ๑๐๘ ตัว

๖. ปลา ปลาที่เลี้ยงคือ ปลานิล ตะเพียน ปลาดุก ยี่สุก นวลจันทร์ ปลาจิ้น

พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ แมลงพื้นเมือง

พันธุ์พืช พันธุ์ที่ปลูกในตำบลหนองไฮ แยกได้ดังนี้

- พันธุ์ข้าว มี พันธุ์ กข๖ ,เหนียวสันป่าตอง ,กข๑๕ ,ขาวดอกมะลิ๑๐๕

- พันธุ์อ้อยโรงงาน มีพันธุ์ F๑๔๐,F๑๕๖,ฟิลิปปินส์,K๒๐๐

- พันธุ์มันสำปะหลัง มีพันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐

- พันธุ์ผัก มี พันธุ์หอมแบ่งอุตรดิตถ์,ชีหอม,ชีลาว,พริกหัวเรือ,พริกชี้ฟ้า,มะเขือเปราะ,

คะน้า,ผักกาดหอม,ผักกระฉอน,แตงร้าน,กัญชง,ผักบุ้งจีนและผักอื่นๆ

- ไม้ผล ลำไยอีดอ,มะปรางเขียวเสวย,มะม่วงน้ำดอกไม้,มะม่วงแก้ว,มะขามหวานพันธุ์สีทอง,หมื่นจง,พุทราพันธุ์สามรส,พุทราพันธุ์บอบเบย์,พุทราพันธุ์แอปเปิ้ล,ส้มโอพันธุ์ขาวทองดี,มะนาวพันธุ์แป้นพวง,ฝรั่งพันธุ์สีทอง,,กล้วยน้ำหว่า

- ไม้เศรษฐกิจ ยางพาราพันธุ์ RRIM ๖๐๐ ยูคาลิปตัส

- พันธุ์สัตว์ ได้แก่ โคเนื้อลูกผสมอเมริกันบรามันท์,สุกรพันธุ์ผสม,กระบือพันธุ์พื้นเมือง,พันธุ์โคชน,ไก่พื้นเมือง,เป็ดไข่,ปลาตะเพียน,ปลาอีตัก,ปลาดุกกึ่งกอย,ปลานวลจันทร์

- แมลงพื้นเมือง ได้แก่ จิ้งหรีด,มดแดง

รายได้รายจ่ายของครัวเรือน/ปี

- รายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือน

ของกินในครัวเรือน/ครัวเรือน/ปี ๓๓,๘๐๐ บาท

ของใช้ในครัวเรือน/ครัวเรือน/ปี ๖,๐๐๐ บาท

รายจ่ายอื่นๆ /ครัวเรือน/ปี ๘,๐๐๐ บาท

รวมจ่ายเฉลี่ย ๔๗,๘๐๐ บาท

- รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน/ปี

ขายผลผลิตทางการเกษตร/ครัวเรือน/ปี ๒๓,๘๐๐ บาท

รับจ้างทั่วไป/ครัวเรือน/ปี ๒๗,๕๐๐ บาท

รวมรับเฉลี่ย ๕๑,๓๐๐ บาท

สรุป รายรับรายจ่ายในครัวเรือน/ปี

รายรับ เฉลี่ย/ครัวเรือน ๕๑,๓๐๐ บาท

รายจ่าย เฉลี่ย/ครัวเรือน ๔๗,๘๐๐ บาท

มีเงินออมเพื่อการลงทุนปีละ ๓,๕๐๐ บาท

๑.๖.๑ จำนวนครัวเรือน

ตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ หมู่บ้าน
ซึ่งอยู่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ ๑๖ หมู่บ้าน
ตารางที่ ๒ แสดงครัวเรือนและจำนวนประชากรของตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	หมายเหตุ
๑	หนองไฮ	๒๘๕	๑๘๒	
๒	หนองหูลิง	๕๕	๔๔	
๓	หัวคู	๑๑๘	๙๖	
๔	ศรีสว่าง	๗๕	๕๕	
๕	โสภณน้ำขาว	๑๕๘	๑๐๑	
๖	โนนสะอาด	๒๘๕	๑๓๕	
๗	ดงมะกรูด	๒๑๖	๑๔๗	
๘	โคกลาด	๒๖๓	๑๒๙	
๙	ห้วยสำราญ	๑๐๗	๕๐	

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	หมายเหตุ
๑๐	โนนผาสุก	๒๑๘	๑๓๐	
๑๑	โนนสวรรค์	๒๓๖	๑๑๗	
๑๒	ศรีสมพร	๑๓๗	๘๘	
๑๓	ลาดทอง	๑๗๕	๙๘	
๑๔	วังทอง	๕๒	๒๓	
๑๕	ดงทรายทอง	๑๓๘	๘๐	
๑๖	ห้วยเจริญ	๑๒๙	๕๔	
รวม		๒,๖๔๗	๑,๕๒๙	-

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองอุดรธานี กรมการปกครอง (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

๑.๖.๒ การศึกษา

- การศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่จะจบการศึกษาภาคบังคับ เด็กที่มีอายุ ๗ ปี จะต้องเข้าโรงเรียน

๑.๖.๓ สาธารณสุข

ตำบลหนองไฮ มีสถานี่รักษาพยาบาลคือสถานี่อนามัยประจำตำบล ๑ แห่ง ซึ่งปัจจุบันยกฐานะเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน การให้บริการจะให้บริการขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน รับฝากครรภ์ ให้วัคซีนวางแผนครอบครัว ชูดหินปูน เป็นต้น

๑.๖.๔ ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชากรตำบลหนองไฮ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงค่อนข้างจะมีความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับบาป บุญ คุณ โทษ ผีสง เทวดา จะมีการทำบุญในแต่ละเดือน โดยยึดถือเป็นประเพณีประจำถิ่น เพื่อให้เกิดศรัทธาแก่ตนเองและครอบครัวฮีต ๑๒ (ประเพณีโบราณ ๑๒ ข้อ) มีดังนี้

ตารางที่ ๓ บุญประเพณีที่ถือปฏิบัติ

ที่	เดือน	บุญประเพณีที่ถือปฏิบัติ
๑	อ้าย เดือน ๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ(ธันวาคม)	บุญเข้ากรรม นิยมไปเข้ากรรมอย่างพระ
๒	ยี่ เดือน ๒ (มกราคม)	บุญคุณลาน หรือ บุญกุ่มข้าวใหญ่
๓	๓ เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (กุมภาพันธ์)	บุญข้าวจี่ หรือบุญมาฆะบูชา
๔	๔ (มีนาคม)	บุญมหาชาติ หรือบุญผะเหวด
๕	๕ (เมษายน)	บุญตรุษสงกรานต์ บุญสงน้ำ ก่อพระทราย ปล่อยสัตว์
๖	๖ (พฤษภาคม)	บุญบั้งไฟ บุญเลี้ยงกลอง บุญวิสาขบูชา

ที่	เดือน	บุญประเพณีที่ถือปฏิบัติ
๗	๗ (มิถุนายน)	บุญช้ำฮะ หรือบุญเบิกบ้าน คือไล่ของไม่ดีให้หนีไป
๘	๘ (กรกฎาคม)	บุญเข้าพรรษา ต้นเทียน
๙	๙ (สิงหาคม)	บุญข้าวประดับดิน ทำเป็นห่อให้แก่พวกเปรต
๑๐	๑๐ (กันยายน)	บุญข้าวสาก / ทำเหมือนบุญข้าวประดับดิน
๑๑	๑๑ (ตุลาคม)	บุญออกพรรษา บุญใต้ประทีป บุญสว่างเฮือ
๑๒	๑๒ (พฤศจิกายน)	บุญมหากรฐิน บุญผ้าป่า บุญอัฐฐะ บุญดอกฝ้าย

๑.๖.๕ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

ผู้นำตามธรรมชาติ เป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์ตรงจากอาชีพเดียวกันมีวิสัยทัศน์ด้านการตลาด การเพิ่มผลผลิต รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และคิดอย่างเป็นระบบ มีกระจายตัวอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ใน ตำบลหนองไฮ

กลุ่มตามธรรมชาติ มีการรวมกลุ่มตามธรรมชาติที่ประกอบอาชีพเดียวกัน เพื่อเพิ่มอำนาจในการ ต่อรอง รับความรู้วิทยาการสมัยใหม่ และติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกชน เช่น กลุ่มผู้ปลูกผัก ปลอดภัยสารพิษ กลุ่มผู้ปลูกหอมแบ่ง กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก และกลุ่มเลี้ยงปลา ฯลฯ

การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพตำบลหนองไฮ มีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ ดังนี้

- ๑.กลุ่มเกษตรกรทำสวนหนองไฮ
- ๒.กลุ่มเกษตรกรทำไร่หนองไฮ
- ๓.กลุ่มยุวเกษตรกร
- ๔.กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก
- ๕.กลุ่มผู้ปลูกหอมแบ่ง
- ๖.กลุ่มไร่นาสวนผสม
- ๗.กลุ่มผู้เลี้ยงโคนม
- ๘.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

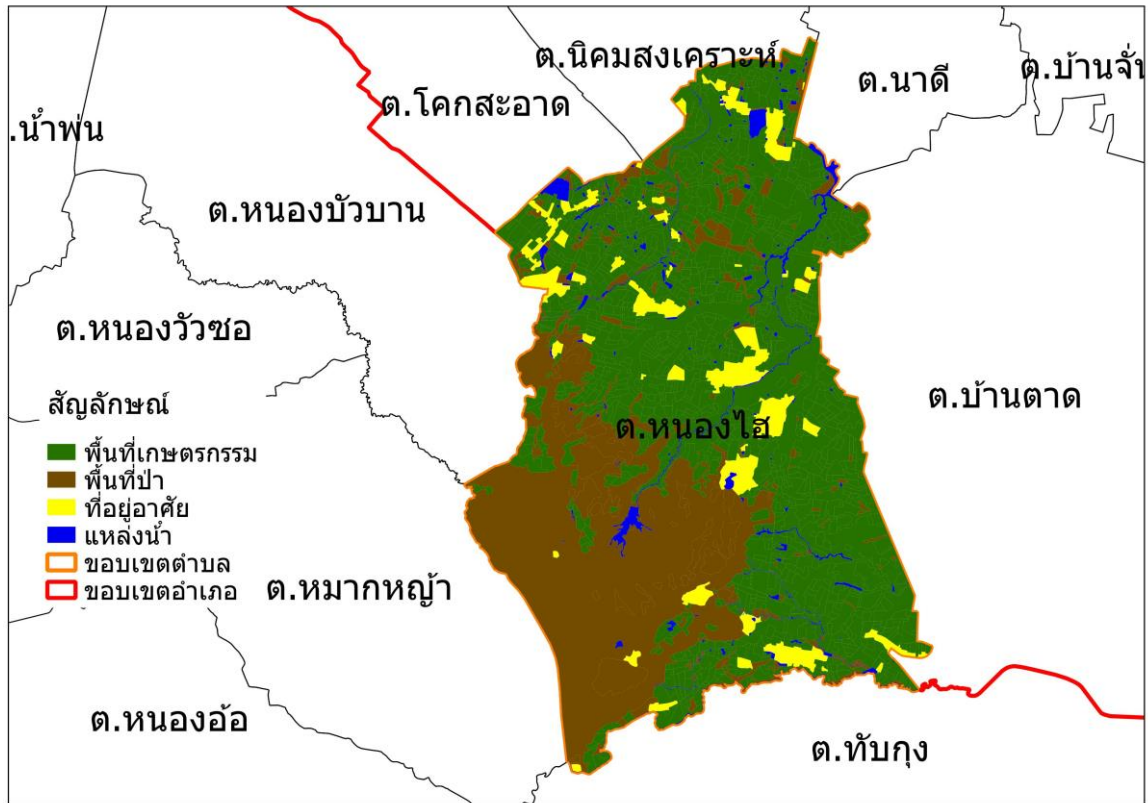
กองทุน ตำบลหนองไฮมีกองทุนต่าง ๆ ดังนี้

ตำบลหนองไฮ มีกองทุนหมู่บ้าน จำนวน ๑๖ กองทุน

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาคเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมืองที่อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในตำบลหนองไฮ สามารถจำแนกการใช้ที่ดินได้เป็น ๕ ประเภทหลัก คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่อื่นๆ (เช่น ไม้ละเมาะ) ซึ่งรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๔

ภาพที่ ๘ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

ตารางที่ ๔ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑	กล้วย	๑๗.๑๔	๐.๐๓
๒	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	๑๑.๔๖	๐.๐๒
๓	ตะกั่ว	๘.๗๖	๐.๐๒
๔	ที่ดินโผล่	๑,๐๔๒.๖๙	๑.๙๒
๕	ทุ่งหญ้า	๒๐๗.๓๖	๐.๓๘
๖	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๑๑๔.๐๕	๐.๒๑
๗	นาข้าว	๗,๘๖๑.๒๑	๑๔.๔๘
๘	นาไร่	๓๕๒.๙๐	๐.๖๕
๙	บ่อดิน	๒๕.๔๔	๐.๐๕
๑๐	บ่อน้ำในไร่นา	๓๑๔.๕๐	๐.๕๘
๑๑	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	๕๙.๘๓	๐.๑๑
๑๒	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	๑๓,๓๑๙.๑๓	๒๔.๕๓
๑๓	ไร่	๔๒.๗๙	๐.๐๘
๑๔	พืชผัก	๕,๙๙๖.๑๗	๑๑.๐๔
๑๕	พืชผัก/ไม้ดอก	๘๖.๓๐	๐.๑๖
๑๖	พื้นที่ลุ่ม	๗๗๑.๙๔	๑.๔๒
๑๗	พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว	๗๗.๔๒	๐.๑๔

ที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑๘	มะขาม	๗๐.๔๙	๐.๑๓
๑๙	มะพร้าว	๔๒.๓๐	๐.๐๘
๒๐	มะพร้าว/มะม่วง	๑๐.๒๔	๐.๐๒
๒๑	มะม่วง	๖๗.๕๓	๐.๑๒
๒๒	มันสำปะหลัง	๑,๘๑๖.๘๙	๓.๓๕
๒๓	แม่น้ำลำคลอง	๔๓๔.๘๙	๐.๘๐
๒๔	ไม้ดอก	๓๕๐.๕๕	๐.๖๕
๒๕	ไม้ผลผสม	๑๓๖.๕๙	๐.๒๕
๒๖	ไม้ยืนต้นผสม	๘.๔๒	๐.๐๒
๒๗	ไม้เลื้อยเกาะ	๑,๑๐๗.๓๔	๒.๐๔
๒๘	ยางพารา	๒,๒๐๔.๑๕	๔.๐๖
๒๙	ยูคาลิปตัส	๒,๕๗๐.๙๖	๔.๗๓
๓๐	โรงงานอุตสาหกรรม	๘๓.๙๑	๐.๑๕
๓๑	โรงเรียนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	๑๖๗.๗๐	๐.๓๑
๓๒	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	๑๐.๗๘	๐.๐๒
๓๓	ไร่ร้าง	๑๑๐.๒๑	๐.๒๐
๓๔	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	๖๑.๙๖	๐.๑๑
๓๕	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	๔๔.๐๗	๐.๐๘
๓๖	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	๔๔.๔๐	๐.๐๘
๓๗	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	๘๙๖.๔๕	๑.๖๕
๓๘	สนามกอล์ฟ	๑๙๓.๙๐	๐.๓๖
๓๙	ส้ม	๑๒.๐๐	๐.๐๒
๔๐	สวนป่ารอสภาพฟื้นฟู	๒๕๔.๙๘	๐.๔๗
๔๑	สวนป่าสมบูรณ์	๗๗๗.๘๑	๑.๔๓
๔๒	สัก	๕๐.๑๗	๐.๐๙
๔๓	สัก/ประดู่	๑๗.๘๒	๐.๐๓
๔๔	หนอง บึง ทะเลสาบ	๓๖.๐๙	๐.๐๗
๔๕	หมู่บ้าน	๒,๐๘๓.๐๑	๓.๘๔
๔๖	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	๒๑๐.๖๐	๐.๓๙
๔๗	อ้อย	๙,๕๘๖.๒๗	๑๗.๖๕
๔๘	อ่างเก็บน้ำ	๕๒๔.๑๙	๐.๙๗
		๕๕,๓๐๐.๗๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลหนองไฮ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ (เป็นข้อมูล/องค์ความรู้ที่เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันของพื้นที่)

๑) เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(๑) Smart Farmer, YSF, ที่มีความรู้ความชำนาญ/เครือข่าย

เกษตรกรต้นแบบ smart farmer ในตำบลหนองไฮมี จำนวน ๑ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี ได้แก่

นายบุญแถม ยอดแก้ว หมู่ที่ ๙ ตำบลหนองไฮ เกษตรกรต้นแบบด้านปลูกเบญจมาศนอกฤดู มีการนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตสามารถมีเบญจมาศจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี ในด้านการบริหารจัดการกระบวนการผลิตมีการวางแผนการผลิต การจัดการผลผลิต มีการยืดอายุดอกเบญจมาศให้นานขึ้น และการจัดการด้านการตลาดมีตลาดที่แน่นอนในการจำหน่าย

๒) ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

(๑) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลหนองไฮ โดยทั่วไปพื้นที่จะเป็นที่ราบสูงลอนราบ ส่วนใหญ่ใช้น้ำฝน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ๕ แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยริน, อ่างเก็บน้ำโสภณน้ำขาว, หนองกกคู้, ห้วยริน และห้วยลาด และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ๒ แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำโสภณน้ำขาว และหนองบ้านลาดทอง

๓) สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น (พืช/ประมง/ปศุสัตว์)

ตำบลหนองไฮ มีผลิตภัณฑ์ดีเด่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ การแปรรูปอาหารของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ แปรรูปกล้วย เช่น กล้วยหอม กล้วยฉาบ อาหารต่างๆ เช่น แจ่วบอง ปลาแห้ง ปลาแดดเดียว ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ ตะกร้า กระเป๋า ผ้าขาวม้า ผ้าทอมือ และไม้ดอกไม้ประดับบ้านห้วยสำราญ เช่น ร้อยพวงมาลัย จัดช่อดอกไม้ มาลัยแต่งงาน

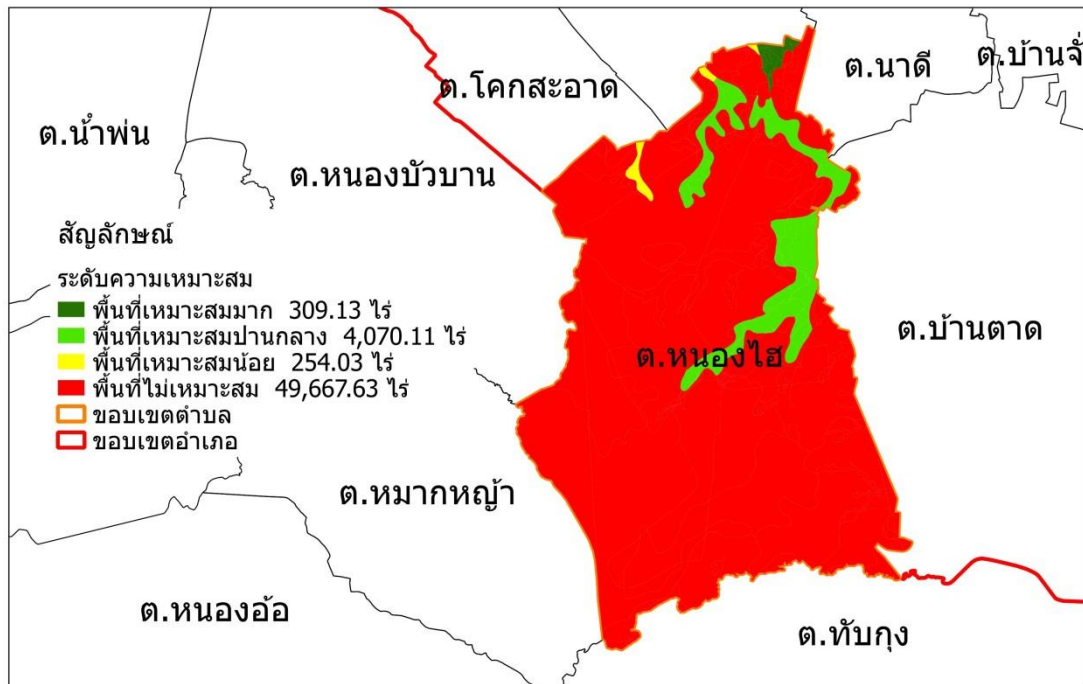
๔) สินค้าเกษตรที่สำคัญ (พืช/ประมง/ปศุสัตว์ พิจารณาจัดลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่สำคัญเป็นรายประเด็น ดังนี้)

(๑) ข้าว

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว

ความเหมาะสมในการปลูกข้าว พบว่าตำบลหนองไฮ มีพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๔๙,๖๖๗.๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๔๗ รองลงมาได้แก่พื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๔,๐๗๐.๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ,พื้นที่เหมาะสมมาก จำนวน ๓๐๙.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๗ และพื้นที่เหมาะสมน้อย จำนวน ๒๕๔.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ ตามลำดับ

แผนที่ระดับความเหมาะสมการปลูกข้าว ต.หนองไฮ อ.เมือง จ.อุดรธานี

ภาพที่ ๙ ระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙)

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๘๗๑ ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๖,๓๗๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๖,๓๗๐ ไร่

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๖,๓๗๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๒,๕๔๘,๐๐๐ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๘.๙๐ บาท/กิโลกรัม

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลัก ที่สำคัญของตำบล รองลงมา คือ พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และไม้ผล ตามลำดับ

การปลูกข้าว

- วิธีปลูก โดยวิธีปักดำและหว่าน มีการจ้างแรงงานมากในช่วงนี้
- พันธุ์ ข้าวเหนียว กข.๖ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, กข.๑๕ (นาปี)
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ คือ ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๑๖-๘, สูตร ๑๖-๘-๘ มีการใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ มากขึ้น เนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ส่วน ปุ๋ยคอก จะ มีการใส่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่ใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดูถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน

- การใช้สารเคมี แต่ก่อนมีการใช้สารเคมี พวก พุราดาน พอช่วงหลังมีการแนะนำรณรงค์การปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม, ไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรียและอื่น

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทำนา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว
๒. เดือนธันวาคม-มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ
๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐กิโลกรัม/ไร่
๔. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้น้ำ ๔ ปี๊บ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปี๊บละ ๒ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปี๊บละ ๒ช้อนโต๊ะ)
การเตรียมต้นกล้าสำหรับปลูก
 ๑. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐กิโลกรัม/ไร่ ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้น้ำ ๑ปี๊บ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ช้อนโต๊ะ) แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวนาน ๓๐นาที่
 ๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐กิโลกรัม/ไร่
 ๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้น้ำ ๔ปี๊บ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ช้อนโต๊ะ)
 ๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย
 ๕. ดูแลระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐-๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

ต้นทุนการผลิตข้าวแยกประเภท/รายการ

ต้นทุนการผลิตข้าว/ไร่ ในปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒		ผลตอบแทน	
๑. ค่าไถ(ไถตะ,แปร)	๕๐๐ บาท	ผลผลิตเฉลี่ย	๔๐๐ กิโลกรัม / ไร่
๒. ค่าจ้างปักดำ	๖๐๐ บาท	คัดสิ่งเจือปน	๑๐ %
๓. ค่าเมล็ดพันธุ์	๒๖๐ บาท	เหลือ	๓๖๐ กิโลกรัม / ไร่
๔. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๗๐๐ บาท	ราคากิโลกรัมละ	๘.๙๐ บาท
๕. ค่าขนส่ง	๑๐๐ บาท	เป็นเงินขายได้	๓,๒๐๔ บาท
๖. ค่าแนวคิด	๓๕๐ บาท	หักต้นทุนการ	๒,๘๑๐ บาท
๗. ค่าปุ๋ย (อินทรีย์,เคมี)	๓๐๐ บาท	คงเหลือกำไร	๓๙๔ บาท
รวม	๒,๘๑๐ บาท		

อัตราค่าจ้างและราคामะล็ดพันธุ์

- รถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์ ค่าจ้างไร่ไถะไถแปร ๕๐๐ บาทต่อไร่
รถเกี่ยว นวด ข้าว ค่าจ้างไร่ละ ๘๐๐ บาท

- เมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖ ,ข้าวเจ้ามะลิ ๑๐๕ ,ข้าวเจ้า กข. ๑๕ ราคา
กระสอบละ ๕๒๕ บาทราคา กก.ละ ๒๑ บาท

สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

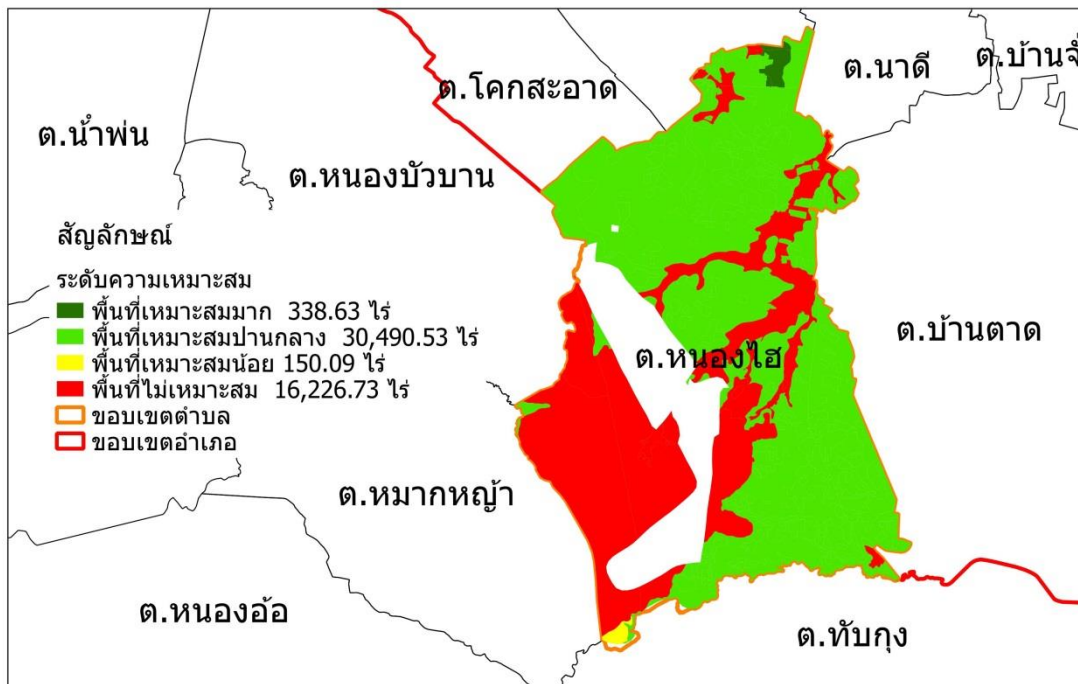
สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และ
ข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง ทำให้มี
ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจาก
ปัจจุบันมี คู่แข่งชันมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลกระทบต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคา
ข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าว เปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๐,๙๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท ราคาข้าว
เปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๑๒,๐๐๐-๑๓,๐๐๐ บาท

(๒) อ้อย

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกอ้อย

ความเหมาะสมในการปลูกอ้อย พบว่าตำบลหนองไฮ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน
๓๐,๔๙๐.๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๕๙ รองลงมาได้แก่พื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๑๖,๒๒๖.๗๓ ไร่ คิด
เป็นร้อยละ ๓๔.๓๗ พื้นที่เหมาะสมมาก จำนวน ๓๓๘.๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๒ และพื้นที่เหมาะสม
น้อย จำนวน ๑๕๐.๐๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ตามลำดับ

แผนที่ระดับความเหมาะสมการปลูกอ้อย ต.หนองไฮ อ.เมือง จ.อุดรธานี

ภาพที่ ๑๐ ระดับความเหมาะสมในการปลูกอ้อย (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙)

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งสิ้น ๖๘ ราย มีพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวน ๖๘๒ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๖๘๒ ไร่ (ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร: กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๖๑/๖๒)

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกอ้อย จำนวน ๖๘๒ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๘,๑๘๔,๐๐๐ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๑๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๗๐๐ บาท/ตัน

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

อ้อยโรงงาน ใช้แรงงานคนในการผลิต และใช้รถตัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การเลือกทำเลพื้นที่ปลูก

๑. ควรเลือกที่ดอน น้ำไม่ขัง ดินร่วนซุย มีความอุดมสมบูรณ์ดี หน้าดินลึกอย่างน้อย ๒๐ นิ้ว pH ๕-๗.๗ แสงแดดจัด ปริมาณน้ำฝนควรมากกว่าปีละ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร และมีการกระจายของฝนสม่ำเสมอ ถ้าฝนน้อยกว่านี้ควรจะมีการชลประทานช่วย การคมนาคมสะดวก และอยู่ห่างจากโรงงานน้ำตาลไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตร

๒. ควรปรับระดับพื้นที่และแบ่งแปลงปลูกอ้อย เพื่อความสะดวกในการใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินปลูก และเก็บเกี่ยว ตลอดจนการระบายน้ำ

๓. การไถ ควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง หรือมากกว่า ความลึกอย่างน้อย ๒๐ นิ้ว หรือมากกว่า เพราะอ้อยมีระบบรากยาว ประมาณ ๒-๓ เมตร และทำร่องปลูก

ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๖ ต้นทุนการผลิตอ้อย ปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑ เฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ต้นทุน		ต้นทุน		ต้นทุน		ต้นทุน	
	อ้อยปลูก	%	อ้อยต่อปีที่ ๑	%	อ้อยต่อปีที่ ๒	%	เฉลี่ย ๓ ปี	%
๑. ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๙,๙๕๓.๕๑	๘๒.๓๘	๕,๐๐๙.๘๓	๗๔.๐๑	๔,๖๘๑.๕๒	๗๒.๔๙	๘,๑๑๑.๒๑	๘๐.๒๘
๑.๑ ค่าแรงงาน	๔,๘๕๐.๑๐	๔๐.๑๔	๒,๓๖๑.๐๔	๓๔.๘๘	๒,๑๑๗.๕๔	๓๒.๗๙	๓,๙๑๓.๔๑	๓๘.๗๓
(๑) เตรียมดิน	๙๘๐.๖๒	๘.๑๒	-	-	-	-	๖๑๗.๗๙	๖.๑๑
(๒) ปลูก	๑,๐๒๓.๑๘	๘.๔๗	-	-	-	-	๖๔๔.๖๐	๖.๓๘
(๓) ดูแลรักษา	๖๕๐.๓๒	๕.๓๘	๗๘๒.๙๐	๑๑.๕๗	๖๑๐.๘๖	๙.๔๖	๖๙๒.๔๙	๖.๘๕
(๔) เก็บเกี่ยว	๒,๑๙๕.๙๘	๑๘.๑๗	๑,๕๗๘.๑๔	๒๓.๓๑	๑,๕๐๖.๖๘	๒๓.๓๓	๑,๙๖๔.๕๒	๑๙.๔๔
๑.๒ ค่าวัสดุ	๔,๖๒๙.๔๓	๓๘.๓๑	๒,๔๑๐.๒๓	๓๕.๖๑	๒,๓๖๓.๙๘	๕๖.๒๕	๓,๘๐๕.๕๖	๓๗.๖๖
(๑) ค่าพันธุ์อ้อย	๒,๐๒๕.๒๓	๑๖.๗๖	-	-	-	-	๑,๒๗๕.๘๙	๑๒.๖๓
(๒) ค่าปุ๋ย	๒,๐๙๔.๒๐	๑๗.๕๕	๑,๘๘๗.๖๕	๒๗.๘๙	๒,๓๖๓.๙๘	๕๐.๖๕	๒,๕๒๙.๖๗	๒๕.๐๓

รายการ	ต้นทุน		ต้นทุน		ต้นทุน		ต้นทุน	
	อ้อยปลูก	%	อ้อยต่อปีที่ ๑	%	อ้อยต่อปีที่ ๒	%	เฉลี่ย ๓ ปี	%
(๓) ค่าสารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	๒๕๗.๑๘	๒.๑๓	๒๕๘.๒๔	๓.๘๒	๒๔๔.๗๓	๓.๗๙	๒๕๗.๐๓	๒.๕๔
(๔) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น	๒๕๔.๒๓	๒.๑๐	๒๖๔.๓๔	๓.๙๑	๒๘๒.๓๘	๔.๓๗	๒๕๘.๖๙	๒.๕๖
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง		-		-		-		-
๑.๓ ค่าดอกเบี้ย	๔๗๓.๙๘	๓.๙๒	๒๓๘.๕๖	๓.๕๒	๒๒.๙๓	๐.๓๖	๓๘๖.๒๕	๓.๘๒
๒. ค่าการจัดการ (๗ % ต้นทุนผันแปร)	๖๙๖.๗๕	๕.๗๗	๓๖๐.๖๙	๕.๑๘	๓๒๗.๗๑	๕.๐๗	๕๖๗.๗๙	๕.๖๒
๓. ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๑,๔๓๒.๔๖	๑๑.๘๖	๑,๔๐๘.๔๐	๒๐.๘๑	๑,๔๔๘.๘๓	๒๒.๔๓	๑,๔๒๕.๑๘	๑๔.๑๐
๓.๑ ค่าเช่าที่ดิน	๑,๒๗๑.๘๖	๑๐.๕๓	๑,๒๗๑.๘๖	๑๘.๗๙	๑,๒๗๑.๘๖	๑๙.๖๙	๑,๒๗๑.๘๖	๑๒.๕๙
๓.๒ ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	๑๕๙.๐๘	๑.๓๒	๑๓๕.๑๗	๒.๐๐	๑๗๕.๐๕	๒.๗๑	๑๕๑.๘๓	๑.๕๐
๓.๓ ค่าเสียโอกาสเครื่องมือและอุปกรณ์	๑.๕๒	๐.๐๑	๑.๓๗	๐.๐๒	๑.๙๒	๐.๐๓	๑.๔๙	๐.๐๑
๔. ต้นทุนรวม (บาท/ไร่)	๑๒,๐๘๒.๗๑	๑๐๐.๐๐	๖,๗๖๘.๙๒	๑๐๐.๐๐	๖,๔๕๘.๐๖	๑๐๐.๐๐	๑๐,๑๐๔.๑๗	๑๐๐.๐๐
๔.๑ ต้นทุนถ่วงน้ำหนักด้วยพื้นที่	๗,๖๑๒.๑๑		๒,๒๓๓.๗๔		๒๕๘.๓๒		๑๐,๑๐๔.๑๗	
๕. ผลผลิตต่อไร่ (ตัน/ไร่)	๑๓.๘๐		๙.๘๒	-๒๘.๘๔	๙.๑๘	-๓๓.๔๘	๑๒.๓๐	-๑๐.๘๗
๖. ต้นทุนรวม (บาท/ตัน)	๘๗๕.๕๖		๖๘๙.๓๐		๗๐๓.๔๙		๘๒๑.๔๘	
๗. ค่าขนส่งเฉลี่ย (บาท/ตัน)	๑๔๒.๖๙	๑๖.๓๐	๑๓๘.๘๒	๒๐.๑๔	๑๕๕.๓๗	๒๒.๐๙	๑๔๑.๙๗	๑๗.๒๘
๗.๑ ระยะทาง (ก.ม.)	๓๔.๖๐		๓๐.๘๒		๔๐.๕๘		๓๓.๕๕	
๘. ต้นทุนรวม ณ หน้าโรงงาน (บาท/ตัน)							๙๖๓.๔๕	

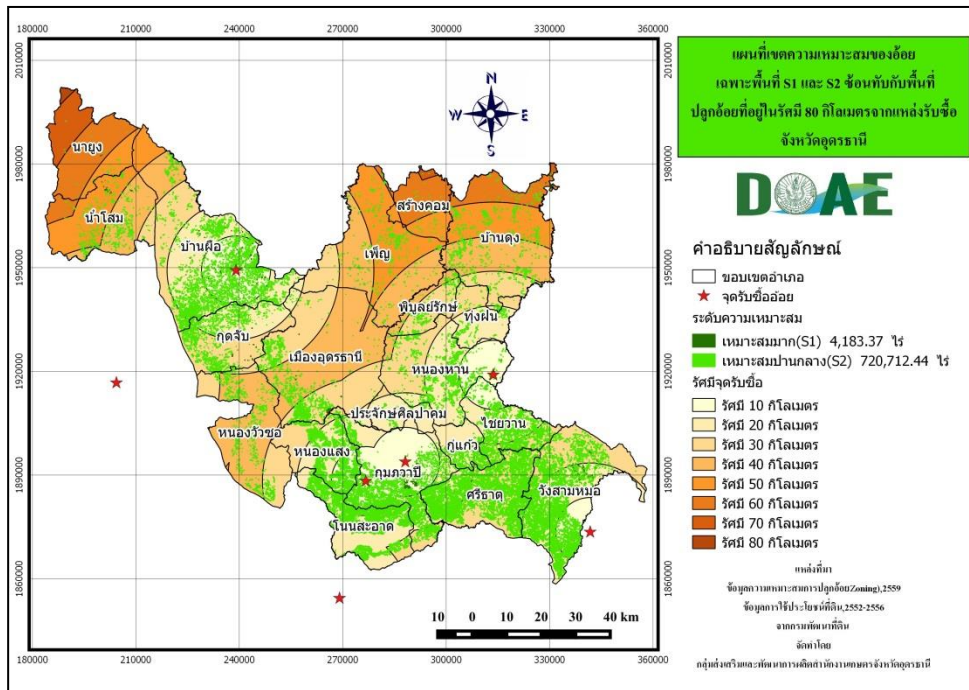
สถานการณ์การตลาด

ต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูง ๕ อันดับแรก ยังคงเป็นค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง ค่าปุ๋ยค่าเช่าที่ดินและค่าพันธุ์อ้อย ในจังหวัดอุดรธานีมีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน คล้ายกับจังหวัดข้างเคียง เช่น จังหวัดหนองบัวลำภู ขอนแก่น เป็นต้น ทำให้ต้นทุนการผลิตนั้นใกล้เคียงค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การจำหน่ายเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นลูกไร่ของเจ้าของโคกตา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายใหญ่จากจังหวัดอุดรธานีเกษตรกรจังหวัดอุดรธานีจึงขายเหมาให้เจ้าของโคกตา โดยได้รับโคกตาในการปลูกจากโรงงานซึ่งอยู่ใกล้กับพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โรงงานน้ำตาลไทยอุดร โรงงานน้ำตาลเอราวัณ โรงงานน้ำตาลทรายขาวเริ่มอุดม โรงงานน้ำตาลกุมภวาปี โรงงานน้ำตาลเกษตรผล โรงงานน้ำตาลอีสาน โรงงานน้ำตาลเริ่มอุดม และโรงงานน้ำตาลขอนแก่น เป็นต้น

แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

โรงงานน้ำตาลไทยอุดร โรงงานน้ำตาลเอราวัณ โรงงานน้ำตาลทรายขาวเริ่มอุดม โรงงานน้ำตาลกุมภวาปี โรงงานน้ำตาลเกษตรผล โรงงานน้ำตาลอีสาน โรงงานน้ำตาลเริ่มอุดม และโรงงานน้ำตาลขอนแก่น

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปอ้อย

สภาพปัญหาและความต้องการ

- ๑) การขาดแหล่งน้ำชลประทาน ชาวไร่มากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ อาศัยน้ำฝนตาม ธรรมชาติ หรือมีแหล่งน้ำแต่อยู่ห่างไกลไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
- ๒) เส้นทางขนส่งอ้อยอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ชาวไร่ต้องเสียเวลากับการขนส่งมาก
- ๓) ขาดการพัฒนาที่ดินอย่างมีระบบ ปัญหาการชะล้างพังทลายของดินมีสูงมาก
- ๔) ขาดหลักทรัพย์ที่จะไปกู้เงินจากธนาคารหรือโรงงานน้ำตาล เงินส่งเสริมที่ได้รับไม่เพียงพอ และบางครั้งล่าช้าจนทำให้การบริหารกิจการต้องเสียหาย
- ๕) การเก็บเกี่ยว ชาวไร่อ้อยบางเขตจะเผาอ้อยก่อนตัดเนื่องจากปัญหาแรงงาน ปัญหาอ้อยลัม ในบางครั้งการเผาไม่ได้จัดแบ่งให้พอดีกับการตัดใน ๑ วัน จะเผาทั้งแปลงใหญ่ หรือไปผูกกลาม ไปยังแปลงอื่น

ๆ ทำให้ไม่สามารถตัดส่งโรงงานให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน น้ำหนักอ้อยและความหวานจะลดลงอย่างมาก และทำให้ผลผลิตน้ำตาลต่อตันอ้อยลดลง

ตารางที่ ๗ แสดงสภาพปัญหา/ความต้องการ

ที่	สภาพปัญหา	ความต้องการ
๑	ขาดแคลนน้ำ	๑. เจาะบ่อบาดาลน้ำลึก/สนับสนุนการขุดสระน้ำในไร่อ้อย
๒	ต้นทุนการผลิตสูง	๑. แนวทางการลดอัตราการใช้ท่อนพันธุ์ ๒. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (การผสมปุ๋ยใช้เอง) ๓. การใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ๔. ควบคุมราคาปุ๋ยเคมี และสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช
๓	แหล่งรับซื้อไกลจากแหล่งผลิต	๑. การควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ๒. การจัดหาตัวกลางในการรับซื้อ

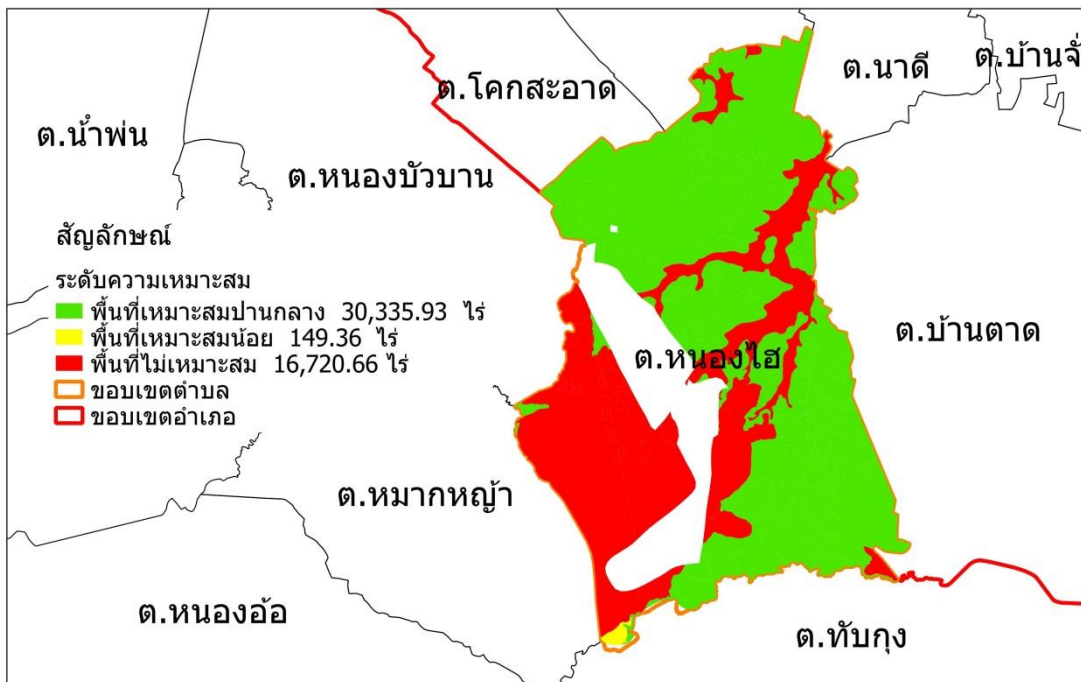
(๓) มั่นสำปะหลัง

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง

ความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง พบว่าตำบลหนองไฮ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๓๐,๓๓๕.๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๖ และรองมาเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๑๖,๗๒๐.๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๒ และพื้นที่เหมาะสมน้อย จำนวน ๑๔๙.๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ตามลำดับ

ภาพที่ ๑๒ ระดับความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙)

แผนที่ระดับความเหมาะสมการปลูกมันสำปะหลัง ต.หนองไฮ อ.เมือง จ.อุดรธานี

ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๗๔ ราย มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๗๒๗ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๗๒๗ ไร่ (ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร: กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๖๑/๖๒)

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูก จำนวน ๗๒๗ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๒,๑๘๑,๐๐๐ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๒.๑๐ บาท/กก.

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

มันสำปะหลัง ใช้แรงงานคนปลูก ใช้แรงงานคนขุดหรือรถขุดในช่วงที่มีการเก็บเกี่ยว การเตรียมดิน

-ไถด้วยพาสสาม ๑ ครั้ง ลึก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร ตากดินไว้ ๗-๑๐ วัน พรวนด้วยพาสเจ็ด ๑ ครั้ง แล้วคราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว และไหลของวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง

-พื้นที่ลุ่มหรือลาดเอียง ให้ยกร่องขวางแนวลาดเอียง ความสูงสันร่อง ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างร่อง ๘๐ เซนติเมตร สำหรับพื้นที่ราบไม่ต้องยกร่อง

-พื้นที่ลาดเอียงมากกว่า ๓ เปอร์เซ็นต์ ควรปลูกแฝกตามแนวระดับ ระหว่างแถวมันสำปะหลังเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินทุกระยะ ๒๐-๓๐ เมตร ระยะระหว่างหลุมแฝก ๑๐ เซนติเมตร หลุมละ ๑ ต้น

-พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่ปลูกต่อเนื่องเป็นเวลานาน ควรเพิ่มอินทรีย์วัตถุเพื่อปรับปรุงดิน โดยหว่านปุยมูลไก่ที่ย่อยสลายดีแล้ว อัตรา ๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทุก ๒ ปี หรือควรปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ปอเทือง หรือถั่วพุ่ม อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร หรือปลูกถั่วพริ้ว อัตรา ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ ระยะระหว่างแถว ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร แล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดเมื่ออายุประมาณ ๒ เดือน ก่อนปลูกมันสำปะหลังทุกปี

วิธีการปลูก

-ระยะปลูก๘๐x๘๐ หรือ ๘๐x๑๐๐ หรือ ๑๐๐x๑๐๐ เซนติเมตร จำนวน ๑,๖๐๐-๒,๕๐๐ ต้นต่อไร่ การปลูกห่างจะทำให้มีวัชพืชเพิ่มขึ้น

-กรณียกร่องปลูก ให้ปลูกบนสันร่อง

-เลือกต้นพันธุ์ใหม่และสด หรือตัดไว้นานไม่เกิน ๑๕-๓๐ วัน ตามที่ระบุในข้อ ๒.๒ จากต้นที่สมบูรณ์ อายุ ๘-๑๒ เดือน ปราศจากโรคใบไหม้ หรือการทำลายของแมลงศัตรูพืช หรือได้รับความเสียหายจากสารกำจัดวัชพืช

-ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ ๒๐ เซนติเมตร มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ตา

-ปักท่อนพันธุ์ให้ตั้งตรง ลึกประมาณ ๑๐ เซนติเมตร

การดูแลรักษา

การให้ปุ๋ย

-ให้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๗-๑๘ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๘-๑๔ อัตรา ๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย และอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินทราย

-ให้ปุ๋ยครั้งเดียวหลังปลูก ๑-๒ เดือน เมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ โดยโรยสองข้างของต้นตามแนวกว้างของพุ่มใบ แล้วพรวนดินกลบ

ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง/ไร่/ปี (ปี ๒๕๖๑)

รายการ	เงิน (บาท/ไร่)
- ค่าแรงงาน	๓,๒๙๑
๑. ค่าเตรียมดิน	๗๕๐
๒. ค่าปลูก/ปลูกซ่อม	๔๓๗
๓. ค่าใส่ปุ๋ย	๒๑๐
๔. ค่าฉีดพ่นสารเคมี	๒๓๓
๕. ค่าดูแลรักษา	๒๓๒
๖. ค่าเก็บเกี่ยว	๗๑๖
๗. ค่าขนส่ง (เก็บ, ยุ่งฉาง, ขาย)	๕๒๘
๘. อื่น ๆ	๑๘๕
- ค่าวัสดุ	๓,๒๓๖
๙. ค่าเมล็ดพันธุ์ / ต้นกล้า	๕๘๔
๑๐. ค่าปุ๋ยอินทรีย์	๔๕๘
๑๑. ค่าปุ๋ยเคมี	๘๕๖
๑๒. ค่าสารเคมีปราบศัตรูพืช/วัชพืช	๑๙๔
๑๓. ค่าฮอร์โมน/สารเร่ง	๑๓๑
๑๔. ค่าน้ำหมักชีวภาพ	๑๐๐
๑๕. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	๒๒๕
๑๖. ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	๒๓๐
๑๗. สารปรับปรุงบำรุงดิน	๒๗๑
๑๘. อื่น ๆ (เช่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร)	๑๙๗
- ค่าเช่าที่ดินหรือค่าใช้ที่ดิน	๒๒๓
รวมต้นทุนทั้งหมด	๖,๗๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี, ๒๕๕๙

สถานการณ์การตลาด

การจำหน่าย เกษตรกรส่วนใหญ่จะซูดหัวมันสดแล้วนำไปจำหน่ายในจังหวัดและเขตจังหวัดอุดรธานี ไม่มีการแปรรูป

แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

ตารางที่ ๙ แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

ที่	ชื่อโรงงาน/จุดรับซื้อ/จุดรวบรวม	ที่ตั้ง	ปริมาณการรับซื้อ (ตัน/ปี)	ราคารับซื้อ (บาท/กก.)	พิกัด	
		อำเภอ			X	Y
๑	ศรีสุพรรณ	เมือง	๒,๐๐๐	๑.๕	๓๑๓๙'๑๘"	๑๙๔๗'๔๖๗"
๒	บริษัท ไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด	เมือง	๒,๐๐๐	๒.๕	๒๔๗๗'๘๖"	๑๙๒๓๙'๖๒"
๓	ห้างหุ้นส่วนจำกัด อุดรไทยแลนด์ฟิวเซล	เมือง	๒,๐๐๐	ขายส่งมัน	๒๕๐๕'๖๐"	๑๙๑๗'๑๔๐"
รวม			๖,๐๐๐			

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี, ๒๕๖๐

สภาพปัญหาและความต้องการ

- ๑) ขาดการปรับปรุงบำรุงดินทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- ๒) ต้นทุนการผลิตสูงแต่ได้ผลผลิตต่ำ
- ๓) แหล่งรับซื้อในพื้นที่มีน้อยต้องเสียค่าขนส่งไปจำหน่ายยังต่างจังหวัด
- ๔) ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร

องค์ความรู้ที่กษะความชำนาญ

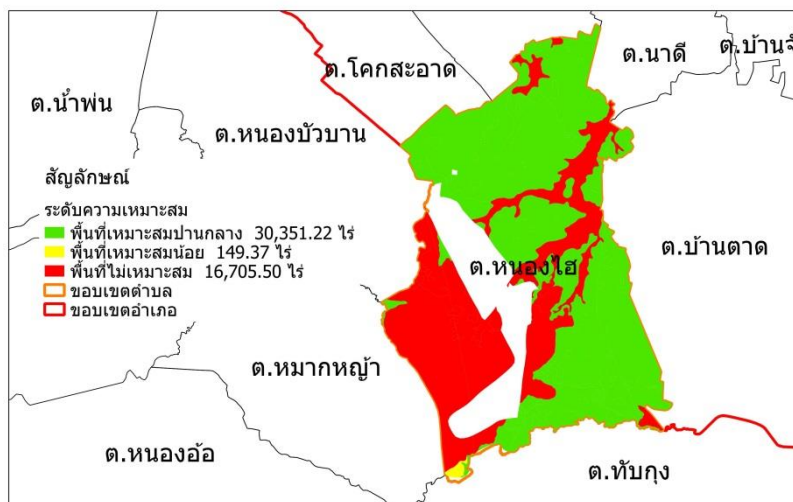
๑. ใช้เครื่องจักรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้เต็มประสิทธิภาพ
๒. ใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมกับพื้นที่
๓. การบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์

(๔) ยางพารา

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกยางพารา

ความเหมาะสมในการปลูกยางพารา พบว่าตำบลหนองไฮ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๓๐,๓๕๑.๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๐ รองลงมาได้แก่พื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๑๖,๗๐๕.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๙ และพื้นที่เหมาะสมน้อย จำนวน ๑๔๙.๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ตามลำดับ ภาพที่ ๑๓ ระดับความเหมาะสมในการปลูกยางพารา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙)

แผนที่ระดับความเหมาะสมการปลูกยางพารา ต.หนองไฮ อ.เมือง จ.อุดรธานี

ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๔๔ ราย มีพื้นที่ปลูก
จำนวน ๖๐๑.๕๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๕๘๙ ไร่ (ระบบฐานข้อมูลทะเบียน
เกษตรกร: กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๖๑/๖๒)

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๕๘๙ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ
มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๑๑๗,๘๐๐ กิโลกรัม/ปี ผลผลิตเฉลี่ย ๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกร
ขายได้เฉลี่ย ๑๙ บาท/กิโลกรัม

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

๑) การใช้พันธุ์ยางพารา ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ส่งเสริม เช่น พันธุ์ RRIM ๖๐๐, สถาบันวิจัยยาง
๒๕๑ (RRIM ๒๕๑) เป็นต้น

๒) การเตรียมดินและการปลูก

การเตรียมดินแยกได้เป็น ๒ ขั้นตอน ไถพรวนและไถพรวน วางแนวปลูกตามแนว
ตะวันออก-ตะวันตก โดยมีระยะปลูก ๒.๕ x ๘ เมตร หรือ ๓ x ๗ เมตร หรือ ๓ x ๖ เมตร โดยมีขนาดของ
หลุม ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร การขุดหลุมควรแยกดินบนและดินล่างไว้คนละส่วน ตากดินทิ้งไว้ ๑๐-๑๕
วันจากนั้นย่อยดินบนให้ร่วนแล้ว ผสมปุ๋ยร็อคฟอสเฟตอัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุม คัดเลือกต้นกล้ายางพาราที่
สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคและแมลงศัตรูพืช ขนาด ๑-๒ นิ้ว

๓) การดูแลรักษา

๓.๑ สำหรับยางเล็กการใส่ปุ๋ยเคมี ๒ ครั้ง / ปี ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๐-๑๒ อัตรา
๑ กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ช่วงต้นฝน ครั้งที่ ๒ ช่วงปลายฝน

๓.๒ สำหรับยางเปิดกรีด การใส่ปุ๋ยเคมี ๒ ครั้ง / ปี ใส่ปุ๋ยสูตร ๓๐-๕-๑๘ อัตรา ๑
กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ช่วงต้นฝน ครั้งที่ ๒ ช่วงปลายฝน

๓.๓ โรคที่พบเช่น โรคราแป้ง โรคใบร่วง โรคเส้นดำ หน้ำยางตายนิ่ง ป้องกันโดยการ
ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาและมีการใช้สารกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม

๔) การเก็บเกี่ยวผลผลิต การกรีดยางพาราสามารถทำการกรีดยางได้เมื่ออายุ ๖ ปีขึ้นไป
ขนาดเส้นรอบวงลำต้นบริเวณที่ทำการกรีดยางไม่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร โดยกรีดครั้งลำต้น ความสูง ๑๕๐
เซนติเมตร จากพื้นดิน โดยกรีดทำมุม ๓๐ องศา กับแนวระนาบ และเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง ตีตรง
รองรับน้ำยางห่างด้านหน้าประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และตีลวดรับถ้วยน้ำยางลงมาประมาณ ๑๐
เซนติเมตร กรีดยางให้ลึกใกล้เนื้อไม้มากที่สุดแต่ไม่ควรถึงเนื้อไม้

ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๑๐ ต้นทุนการผลิตยางพารา

รายละเอียดต้นทุน	ต้นทุนยกก่อนถัว (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนยางแผ่นดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนน้ำยางสด (บาท/กิโลกรัม)
๑. ต้นทุนช่วงที่ยังไม่ได้ให้ผลผลิต	๑๒.๒	๑๒.๒	๑๒.๒
๑.๑ ค่าพันธุ์ยาง	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖
๑.๒ ค่าปุ๋ยบำรุง	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖
๑.๓ ค่าแรงงาน	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑
๑.๔ อื่นๆ (ค่าวัสดุและสารเคมี)	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘
๒. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงที่ให้ผลผลิต	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒
๒.๒ ค่าแรงงาน	๕.๐๑	๕.๐๑	๕.๐๑
๒.๓ ค่าสารเคมี	๐.๕๓๗	๐.๕๓๗	๐.๕๓๗
๓. ต้นทุนการกรีดยกเก็บน้ำยาง และทำแผ่น	๑๖.๘๘	๒๑.๘๓	๒๐.๒๔
๓.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือเก็บน้ำยาง	๐.๔๒๕	๐.๔๐๓	๐.๕๓๕
๓.๒ ค่าแรงงานกรีดยกเก็บน้ำยางและทำแผ่น	๑๖.๔๖	๒๑.๔๒๖	๑๙.๗
๔. ค่าอุปกรณ์ทำยางแผ่น	๐.๒๕๗	๒.๐๗	๐
๔.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือทำยางแผ่น	๐	๑.๗๐๕	๐
๔.๒ ค่าน้ำกรด	๐.๒๕๗	๐.๓๖	๐
๕. ค่าที่ดิน	๓.๙๘	๓.๙๘	๓.๙๘
๕.๑ ค่าใช้ที่ดิน	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖
๕.๒ ค่าภาษีที่ดิน	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕
รวมต้นทุนการผลิตยกก่อนถัวที่สวน	๔๓.๓๔	๕๐.๐๙	๔๖.๓๔

สถานการณ์การตลาด

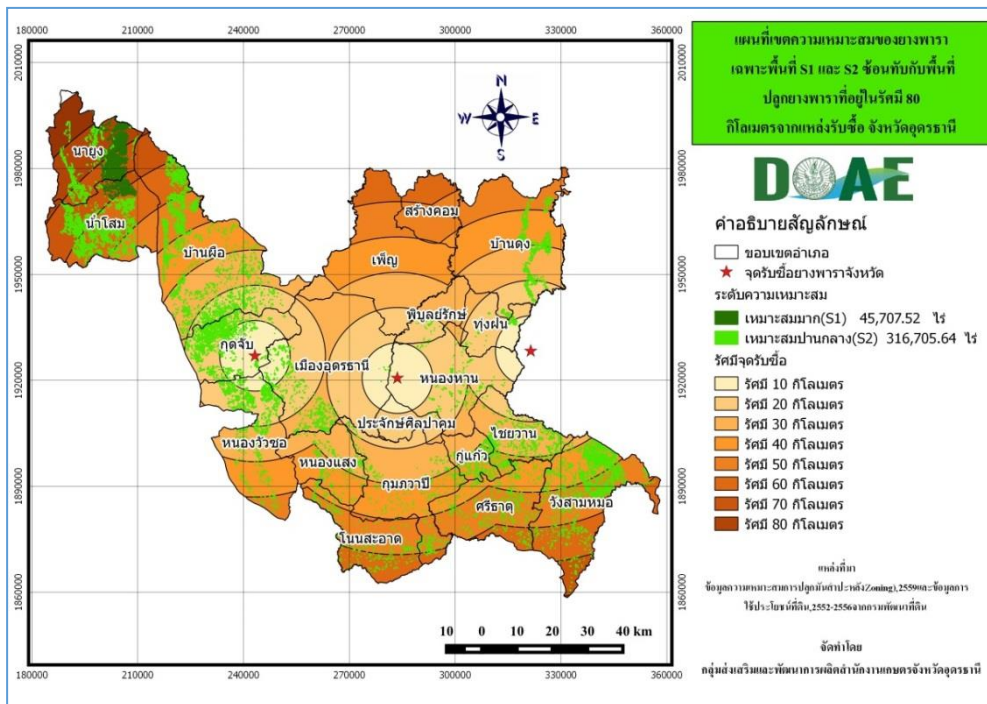
จากข้อมูลการจัดการผลผลิตยางพารา จังหวัดอุดรธานี เกษตรกรส่วนใหญ่จะขายให้กับแหล่งรับซื้อบริเวณใกล้บ้าน บางส่วนจะรวมกลุ่มกันเปิดลานรวบรวมยางพาราให้กับผู้ที่สนใจมาประมูลราคา ผู้ประมูลราคาสูงที่สุดจะซื้อยางพาราไป ทำให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการกดราคาของพ่อค้า และผู้ที่รับซื้อจะนำไปจำหน่ายที่โรงงานยางพาราภายในจังหวัดอุดรธานี

แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

จากการสำรวจช่วงเวลาในกรีดยางเกษตรกรจะเริ่มกรีดยางในช่วงเดือนเมษายน ถึงมกราคมของปีถัดไป จะหยุดกรีดยางเวลา ๒-๔ เดือน ขึ้นอยู่กับสภาพของต้นยางพารา ส่วนใหญ่จะผลิตอย่างก้อนถ้วย เนื่องจากขบวนการงานต่อการจัดการ ซึ่งมีโรงงานภายในจังหวัดที่รับซื้อยางพาราดังนี้

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

ที่	ชื่อ	เลขที่
๑	บริษัท ไทยยงรับเบอร์	๗๙ ม.๑๐ ถ.สกลนคร-อุดรธานี ต.บงใต้ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
๒	บริษัท มหากิจรับเบอร์ จำกัด	๑๓๙ ม.๑ ซ.บ้านเพี้ย ต.เมืองเพี้ย อ.กุดจับ จ.อุดรธานี
๓	บริษัท ไทยฮ้วยยางพารา จำกัดมหาชน	๑๔๘ ม.๑๕ ซ.บ้านโพนงาม ถ.นิตโย ต.โพนงาม อ.หนองหาน จ.อุดรธานี

ภาพที่ ๑๓ : แสดงแผนที่ที่ตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปยางพารา

สภาพปัญหาและความต้องการ

จังหวัดอุดรธานีควรหันมามองสถานการณ์การผลิตยางพารา โดยเฉพาะเรื่องต้นทุนการผลิตยางพารา ให้ต้นทุน ที่ต่ำ ประหยัดเงิน เวลา และให้ผลผลิตที่คุ้มค่าที่สุด ในเรื่องราคายางพาราในปัจจุบันมีราคาค่อนข้างต่ำ ราคาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ มีราคา ๑๘ บาทต่อกิโลกรัมทำให้ชาวสวนขาดทุน เกษตรกรบางส่วนไม่เปิดกรีดยางเนื่องจากไม่คุ้มค่า สิ่งที่ต้องช่วยชาวสวนยางพารา คือ การสร้างรายได้เสริม ทั้ง

ในแปลงยางพาราที่มีอายุน้อย และที่เปิดกรีดยางพาราแล้ว ในส่วนของแปลงยางที่มีอายุน้อยควรมีการปลูกพืชอื่นแซมในสวนยางพารา เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่ว ข้า ตระไคร้ ข้าว กล้าย เป็นต้น เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง และในแปลงสวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว ควรมีการเลี้ยงสัตว์ หรือหากิจกรรมเสริมอื่นมา เพื่อเพิ่มรายได้เช่นกัน และควรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี และอีกประเด็นหนึ่งที่มองข้ามไม่ได้ในการกรีดยางพารา คือจะต้องคำนึงถึงอายุยางพารา ขนาดต้นยางที่กรีด ช่วงเวลาที่กรีด ให้เหมาะสม และวิธีกรีดยางอย่างถูกต้องตามหลักการและคำแนะนำทางวิชาการ รวมทั้งการจัดการ และดูแลรักษายางพาราอย่างถูกหลักวิชาการ เพื่อช่วยลดปัญหา ยางให้ผลผลิตน้อย และเสี่ยงต่อการเกิดโรคตามมา รวมทั้งทำให้ยืนอายุในการกรีดยางพาราได้นานขึ้น

(๕) ไม้ดอกไม้ประดับ

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีครัวเรือนที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เช่น เบญจมาศ มะลิ(ร้อยมาลัย) ดาวเรือง และดอกพุด เกษตรกรทั้งสิ้น ๑๐๔ ราย มีพื้นที่ปลูกรวมจำนวน ๕๗๔.๗๕ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวรวมผลผลิต จำนวน ๕๗๔.๗๕ ไร่ (ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร: กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๖๑/๖๒)

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน ๕๗๔.๗๕ ไร่ ปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลหนองไฮ มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ ดังนี้

เบญจมาศ คลัสเตอร์ สร้อยทอง พื้นที่ปลูก ๒๙๖.๕๐ ไร่ คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๒,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวมจำนวน ๗๔๑,๒๕๐ กิโลกรัม/ปี ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๔๐ - ๕๐ บาท/กิโลกรัม

มะลิ(ร้อยมาลัย) พันธุ์ที่ใช้ สุราษฎร์ ๑ พื้นที่ปลูก ๑๘๓ ไร่ คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวมจำนวน ๓๖๖,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท/กิโลกรัม(ราคาตลอดปี ขึ้นลงตามฤดูกาล)

ดอกพุดร้อยมาลัย พื้นที่ปลูก ๔๐ ไร่ คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวมจำนวน ๘๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๓๐ - ๕๐ บาท/กิโลกรัม(ราคาตลอดปี ขึ้นลงตามฤดูกาล)

ดอกดาวเรือง (ตัดดอก) พื้นที่ปลูก ๙๓.๒๕ ไร่ คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวมจำนวน ๘๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๕๐ - ๗๐ บาท/กิโลกรัม (ราคาตลอดปี ขึ้นลงตามฤดูกาล)

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต

๑) การใช้พันธุ์ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขยายพันธุ์เอง ดังนี้

๑.๑) เบญจมาศ พันธุ์ที่ใช้ปลูก เช่น คามิลขาว(ดอกสีเหลือง) เบญจมาศขาว เหลือง ม่วง โนนนา(สีขาว) เขียวกลม(ปิงปอง) สไปเดอร์เขียว ม่วงซ้อน รุเมท(เหลืองเชียงราย) ขาวซ้อน สีส้มปลายสีแดง-ชมพู มากาเรต(สีชมพู-ส้ม-แดง) มากาเรต(สีชมพู-ส้ม-แดง กลีบบาง) การขยายพันธุ์ จะนิยมขยายอด ช่วงปลูกเดือนสิงหาคม - เมษายน ช่วงเก็บเกี่ยวเดือนธันวาคม-เมษายน คลัสเตอร์ และสร้อยทอง จะปลูกพร้อมกับเบญจมาศ การขยายพันธุ์ชำหน่อ/แยกหน่อพันธุ์

๑.๒) ดอกพุด นิยมใช้พุดดอกใหญ่ ใช้ในการร้อยมาลัย พื้นที่ที่ใช้ปลูกเป็นพื้นที่แน่นนอน ไม่ปลูกหมุนเวียนพื้นที่เหมือนกับเบญจมาศ การปลูกจะตอนกิ่ง หรือปักชำ ช่วงปลูกได้ทุกฤดูกาล เก็บดอกได้ตลอดทั้งปี

๑.๓) มะลิร้อยมาลัย ใช้พันธุ์สุราษฎร์ ๑ เป็นดอกมะลิมีสีขาว ดอกใหญ่ การขยายพันธุ์ แบบชำกิ่ง ช่วงปลูกได้ทุกฤดูกาล เก็บดอกได้ตลอดทั้งปี

๑.๔) ดอกดาวเรือง ใช้พันธุ์สีเหลือง(Mar๒๘๑) สีทองเข้ม(Mar๒๗๑) สีส้มทองของเอกะ อะโกร เป็นดอกที่มีก้านแข็ง และทนต่อโรคและแมลง

๒) การเตรียมดินและการปลูก

ขุดดินลึก ๕๐ เซนติเมตร เพื่อระบายน้ำ เพิ่มความร่วนซุยในดินโดยผสมแกลบ และ ปุ๋ยหมัก (หรือปุ๋ยคอก) ในอัตราส่วน ดังนี้ ดิน : แกลบ : ปุ๋ยคอก (หรือปุ๋ยหมัก) ๓ : ๒ : ๑ ผสมให้เข้ากันในระดับ ๒๐ เซนติเมตร โดยใช้เครื่องพรุนดิน ตรวจสอบสภาพดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ๕.๘ - ๖.๕ และปริมาณเกลือ ในดิน (EC) ๐.๘ - ๑.๐ mS/cm (มิลลิเซียมต่อเซนติเมตร) หากดินเค็มเกินไปให้ชะเกลือ ออกโดยใช้สปริงเกอร์ หลังจากนั้นปรับสภาพ ความเป็นกรดเป็นด่างด้วยโดโลไมต์ (หากดินเป็นกรด) หรือ กำถันผง (หากดิน เป็นด่าง)

๓) การดูแลรักษา

๓.๑ การใช้ปุ๋ยคอก อัตรา ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปลูกปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงดิน เช่น ปอเทือง ปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ ก่อนการปลูก ช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม

๓.๒ การให้ปุ๋ย ก่อนปลูกควรคลุกเคล้าปุ๋ยรองพื้นในดิน โดยให้ทริปเปิลซูเปอร์ฟอสเฟต (๐ - ๔๖ -๐) และแมกนีเซียมซัลเฟต (MgSO)

การให้ปุ๋ยระหว่างปลูก ให้ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ แก่ต้นแม่พันธุ์ อัตรา ๓ กิโลกรัม ต่อ ๑๐๐ ตาราง เมตร ทุกสัปดาห์

๓.๓ การให้น้ำ เบญจมาศต้องการน้ำประมาณ ๓๕ -๔๐ ลิตรต่อตารางเมตรต่อสัปดาห์ ในระยะแรก ที่ปลูกใหม่ควรให้น้ำเช้า - เย็น เมื่อต้นตั้งตัวได้แล้วให้รดน้ำวันละ ๕ -๖ ลิตรต่อตารางเมตร หรือทุก ๓ วัน (๑๕ ลิตรต่อตารางเมตร) แล้วแต่สภาพของดิน ไม่ควรรดน้ำติดต่อกันจนแฉะ ควรเว้นให้ดินแห้งบ้าง เพื่อให้รากได้ปรับอากาศ การรดน้ำควรรดในช่วงเช้า เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ใบเปียกช่วงกลางคืน เป็นการป้องกันการระบาดของเชื้อรา ควรรดน้ำจนโชกเพื่อให้น้ำ ซึมไหลผ่านลงในดินให้มากพอ ไม่ควรรดน้ำให้ถูกใบเพื่อป้องกันโรคที่เกิดเชื้อรา

๓.๔ การให้แสงสว่างต้นเบญจมาศ การบังคับไม่ให้เบญจมาศสร้างดอก ในทางปฏิบัติการบังคับไม่ให้เบญจมาศออกดอกก่อนกำหนด จะต้องให้แสงไฟช่วง กลางคืนหากกลางวันสั้นกว่า ๑๖ ชั่วโมง แต่เนื่องจากประเทศไทยมีช่วงกลางวันสั้นกว่า ๑๖ ชั่วโมง ตลอดทั้งปี จึงจำเป็นต้องให้แสง ช่วงกลางคืนแก่เบญจมาศตลอดทั้งปีระยะเวลา การให้แสงยึดหลักให้มีช่วงมืดไม่เกิน ๔ ชั่วโมง เช่น ช่วงที่มีแสง ตั้งแต่ ๖.๐๐ ถึง ๑๘.๐๐ นาฬิกา จะเริ่มให้แสงช่วงกลางคืน เวลา ๒๒.๐๐ ถึง ๒.๐๐ นาฬิกา เป็นต้น ปริมาณแสงที่ให้ ๘๐ -๑๐๐ ลักซ์ ที่ระดับแปลง โดยติดตั้งระบบหลอดไฟ ๒ เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสม่ำเสมอของกระแสไฟด้วย ดังนั้นจึงควรตรวจวัดความเข้มของแสงด้วยอุปกรณ์วัดแสงเพื่อให้มั่นใจว่าเบญจมาศได้ รับแสงอย่างถูกต้อง และไม่ออกดอกก่อนกำหนด

ดอกมะลิ ดอกพุดร้อยมาลัย ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับเบญจมาศ

ดอกดาวเรือง ส่วนใหญ่จะปลูกหมุนเวียนในพื้นที่ปลูกเบญจมาศ คลัสเตอร์

๓.๕ โรคและแมลงที่สำคัญของเบญจมาศ

๑. โรคใบแห้ง สาเหตุ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Erwinia chrysanthemi* การป้องกันกำจัด ถ้ามีโรครบาดในแปลงควรเผาทำลายเสีย อย่าให้เชื้อแพร่กระจายไป และควรใช้กิ่งปักชำที่ปราศจากโรคหรือใช้สารเคมีประเภทสเตรปโตมัยซิน

๒. โรคใบจุด สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Septoria sp.* การป้องกันกำจัด ไม่ควรปลูกต้นเบญจมาศชิดกันเกินไป เพราะจะทำให้อากาศไม่ถ่ายเท มีผลทำให้ความชื้นระหว่างโคนต้นสูง เหมาะแก่การแพร่ระบาดของโรคยิ่งขึ้น และควรพ่น สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แคบแทน มาเนบ หรือไซเนบ ให้ทั่วโดยเฉพาะบริเวณโคนต้น

๓) แมลง ได้แก่ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ ไรแดง ควรมีการใช้สารเคมีที่เหมาะสม ซึ่งมีทั้งชนิดทำลายไข่และฆ่าตัวเดินเชื้อ ได้แก่ ไซเปอร์เมทริน ไตรอะโซพอส โพรโทโอพอส **หนอนกระทุ้** เป็นหนอนที่มีขนาดใหญ่และแพร่ระบาดได้รวดเร็วตลอดทั้งปีถ้าเกิดการระบาดจะทำให้เกิดความเสียหายที่รุนแรง สารเคมีที่ใช้ ได้แก่ อะบาเม็คติน เดลทาเมทริน ไซเปอร์-เมทริน ไตรอะโซพอล

๔) ระยะเวลาเก็บเกี่ยว สำหรับการใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมนั้น ไม่ควรเกิน ๑ สัปดาห์ โดยทยอยตัดและนำส่งตลาดภายใน ๑-๒ วัน **วิธีการเก็บเกี่ยว** เบญจมาศชนิดดอกเดี่ยว ควรเก็บเกี่ยวเมื่อดอกบานได้ ๕๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ เข้าก้าโดยใน ๑ ก้า มีจำนวน ๑๐ ดอก เบญจมาศชนิดดอกช่อ ควรเก็บเกี่ยวเมื่อดอกใน ๑ ช่อ บาน ๓ เข้าก้าโดยใน ๑ ก้า มีจำนวนก้านช่อดอก ๑๘ ก้าน ความยาวของก้านดอกทั้งชนิดดอกเดี่ยว และดอกช่อตามเกรด ๑, ๒, ๓ คือ ๗๐, ๖๐ และ ๕๐ เซนติเมตร ตามลำดับ ลักษณะก้านดอกตั้งตรงไม่โค้งงอ

สถานการณ์การตลาด

เป็นการผลิตเบญจมาศ คลัสเตอร์ สร้อยทอง ดอกพุด มะลิร้อยมาลัย ยังสามารถพัฒนาได้อีกมาก เนื่องจากเป็นการจำหน่ายแบบตัดดอก ราคาซื้ออีกโลกรัมละ ๔๐ บาท ซึ่งเกษตรกรสามารถอยู่ได้ และเป็นการสร้างรายได้หลักให้แก่เกษตรกร แต่การจำหน่ายยังคงต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง และจะจำหน่ายผลผลิตได้ในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น ช่วงเดือนธันวาคม- มีนาคม ของทุกปีเท่านั้น

แหล่งรับซื้อผลผลิต

แหล่งรับซื้อ ได้แก่

- ๑) ตลาดในตัวจังหวัดอุดรธานี ประมาณ ๓๐ % ของผลผลิตทั้งหมด
- ๒) ตลาดต่างจังหวัด เช่น เลย ขอนแก่น หนองคาย สกลนคร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู มหาสารคาม นครพนม ฯลฯ ประมาณ ๖๐ % ของผลผลิตทั้งหมด
- ๓) ตลาดปากคลองตลาด กทม.ประมาณ ๕ % ของผลผลิตทั้งหมด
- ๔) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประมาณ ๕ % ของผลผลิตทั้งหมด

สภาพปัญหาและความต้องการ

พื้นที่ส่วนใหญ่ตำบลหนองไฮ เป็นตำบลที่มีความชำนาญในการปลูกพืชผัก ได้แก่ หอมแบ่ง ผักสลัด และพืชผักอื่นๆ เบญจมาศ เป็นอีกพื้นที่ที่มีข้อจำกัด สภาพปัญหาที่พบ เบญจมาศมีการผลิตเพียง ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๙ บ้านห้วยสำราญ และ หมู่ ๑๖ บ้านห้วยเจริญ เป็นการผลิตในช่วงฤดูหนาว เดือนธันวาคม - มีนาคม ของทุกปีเท่านั้น ด้านการผลิตจริงๆ หมู่บ้านไม่มีปัญหาใดๆ แต่เป็นพื้นที่ที่มีการดูแลอย่างใกล้ชิดในการแนะนำการใช้สารเคมีกับผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากไม้ดอกเองเป็นพืชที่มีแมลงศัตรูหลายชนิด ได้แก่ เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน ไรแดง หนอนขนใบ และโรคต่างๆ เช่น ราสนิม จึงมีข้อจำกัด ต้องใช้สารเคมีที่เหมาะสม และปลอดภัยกับตัวเกษตรกรเอง

ความต้องการในการพัฒนา ดังนี้ ๑) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร ๒) การรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ๓) การพัฒนาไม้ดอกออกนอกฤดู ๓) พัฒนาองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด ๔) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว

๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑.๑ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ดินค่อนข้างเป็นดินทราย	- ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไถกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไถกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อออกดอก ๕๐ % จึงไถกลบปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะบริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖
๑.๒ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๑.๓ แหล่งน้ำตื้นเขิน	- น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรกรรม - เก็บกักน้ำไม่ตลอดปี/แหล่งน้ำตื้นเขินเร็ว	- บริการจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น ขุดคลองไส้ไก่ รอบพื้นที่ทำการเกษตร และสร้างบ่อน้ำให้มีปริมาณเพียงพอต่อเกษตรกรรม - ขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อกักเก็บน้ำ - ให้องค์กรรับผิดชอบ วางแผนการขุดลอกในพื้นที่ และจัดหาแหล่งน้ำทำเกษตรกรรม		
๒. ด้านการผลิตและการตลาด ๒.๑ ข้าว	- ราคาผลผลิตตกต่ำ - อยู่ห่างไกลแหล่งรับซื้อ	- ประกอบอาชีพเสริม - สร้างตลาดแบบขายตรง (ขายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อโดยตรง)	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๒.๒ ไม้ดอก เช่น เบญจมาศ ดาวเรือง ดอกพุท มะลิร้อยมาลัย	- ไม้ดอกจำหน่ายได้ไม่ตลอดปี - การรับรองคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร	- เลือขายสินค้าให้กับจุดรับซื้อที่อยู่ใกล้ที่สุด - สร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร - สร้างแหล่งท่องเที่ยว และวัฒนธรรมของชุมชนให้ท่องเที่ยวได้ตลอดฤดูกาล - ขอรับรองคุณภาพการผลิตจากหน่วยงานกรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร GAP, สินค้าปลอดภัย	หมู่บ้าน ๙,๑๖	หมู่บ้าน ๙,๑๖
๓. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๓.๑ การรวมกลุ่ม	- ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการแปรรูปผลผลิตจากข้าว	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖
๔. ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๔.๑ การแปรรูปข้าว	- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวที่มีคุณภาพ - ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปโดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖	ทุกหมู่บ้าน ม.๑-๑๖

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรตำบลหนองไฮ ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิชี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑. มีพื้นที่ปลูกข้าวทุกหมู่บ้าน ๒. ใกล้เมือง,แหล่งจำหน่ายสินค้า ๓. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีได้	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร ๒. เกษตรกรไม่มีความรู้การแปรรูป ๓. เกษตรกรขาดช่องทางหาความรู้ และตลาดจำหน่ายสินค้า
โอกาส (Opportunities : O) ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตค่อนข้างมาก ๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ เช่น กรมพัฒนาที่ดินให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ความรู้เรื่องการจัดรูปที่ดินให้เหมาะสม ๓. มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตข้าว, การผลิตสื่อออนไลน์, สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ๔. พื้นที่ใกล้เขตชุมชนเมือง ๕. การคมนาคมสะดวก	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑. การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว (S๑+O๒) ๒. แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า (S๑+O๓) ๓. การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๑+O๒) ๔. สร้างแบรนด์ของสินค้าประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อๆ ต่างๆ เช่น เฟสบุ๊ค, ไลน์, วิตโอ, หนังสือพิมพ์, สื่อโทรทัศน์ (S๓+O๓) ๕. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (S๒,S๓+O๓,O๔,O๕)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑. การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว (W๑+O๓) ๒. สร้าง Smart Farmer ในการใช้เทคโนโลยีศึกษาหาความรู้, การจำหน่ายสินค้าออนไลน์ (W๓+O๓)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. ภัยธรรมชาติ, โรคระบาด	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) (S๑+T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน (S๑+T๒) ๓. การประชาสัมพันธ์เฝ้าระวังการป้องกันโรคระบาด, และสถานการณ์ภัยธรรมชาติ (S๓+T๑,T๒)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก
 - ๑.๑ การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว
 - ๑.๒ ปรับรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
 - ๑.๓ การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม
 - ๑.๔ สร้างแบรนด์ของสินค้า ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อๆ ต่างๆ เช่น เฟสบุคค์, ไลน์, วิดีโอ, หนังสือพิมพ์, สื่อโทรทัศน์
 - ๑.๕ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
 - ๒.๑ การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว
 - ๒.๒ สร้าง Smart Farmer ในการใช้เทคโนโลยีศึกษาหาความรู้, การจำหน่ายสินค้าออนไลน์

๓. กลยุทธ์ป้องกัน
 - ๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)
 - ๓.๒ สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน
 - ๓.๓ การประชาสัมพันธ์เฝ้าระวังการป้องกันโรคระบาด, และสถานการณ์ภัยธรรมชาติ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ
 - ๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น เพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น พืชผัก, ไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกพืชแบบใช้น้ำน้อย เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, ข้าวโพดฝักสด, ถั่วลิสง

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลหนองไฮ

๑.แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรมี ๓ โครงการ ได้แก่

๑.๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโค

๒.แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน) มี ๒ โครงการ ดังนี้

๒.๑โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๒.๒โครงการชุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำ

๓.แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงพื้นที่ทรัพยากร) มี ๒ โครงการ ดังนี้

๓.๑ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์(ปุ๋ยพืชสด , ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด , น้ำหมักชีวภาพ)

๓.๒ โครงการส่งเสริมปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้า

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ/ สถานที่ ดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ				ตัวชี้วัด
					ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๔	
๑. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑.โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนเนื้อ	๑.พื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยง ๒.มีแหล่งอาหารทุ่งตามธรรมชาติ และปลูกไว้เพื่อเลี้ยง ๓.เกษตรกรมีความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ เทคนิคและวิธีการเลี้ยง ๔.มีตลาดที่แน่นอน ๕.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๖.เกษตรกรมีปุ๋ยคอกไว้ใช้ในครอบครัว	๑.ประชุมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนเนื้อในตำบลจำนวน ๙๐ คน ๙ หมู่บ้าน ๒.อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ๙๐ คน ๓.จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนแก่สมาชิก ๔.จัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุน ๕.ติดตามประเมินผล	เกษตรกรหมู่ที่ ๓ , ๕ , ๑๓ , ๒ , ๗ , ๑ , ๔ , ๑๑	กรมปศุสัตว์ อ.บ.ต. ๒,๗๒๘,๒๐๐	กรมปศุสัตว์ อ.บ.ต. ๒,๗๒๘,๒๐๐	กรมปศุสัตว์ อ.บ.ต. ๒,๗๒๘,๒๐๐	กรมปศุสัตว์ อ.บ.ต. ๒,๗๒๘,๒๐๐	๑.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี ๒.ปริมาณโคนเนื้อเพิ่มขึ้น ๓.เกษตรกรมีการรวมกลุ่มดำเนินธุรกิจร่วมกัน

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ/ สถานที่ ดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ				ตัวชี้วัด
					ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๔	
๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจ ชุมชน)	๑.โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ของกินของใช้ในครัวเรือน)	๑.เป็นการเพิ่มรายได้ให้ประชาชน ๒.เป็นการลดรายจ่ายในครอบครัว ๓.เกษตรกรมีงานทำตลอดปี ๔.เกิดการรวมกลุ่มดำเนินธุรกิจ ๕.สามารถผลิตเป็นสินค้าของตำบลได้ ๖.เกษตรกรมีความรู้และเกิดวิสัยทัศน์	๑.ประชุมกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๓๐ คน ๒.อบรมให้ความรู้เกษตรกร ๓.จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา ๔.ดำเนินงานตามแผน ๕.ติดตามประเมินผล	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๕	๑๓๙,๒๐๐ ๐ กระทรวงเกษตร อ.บ.ต.หนองไฮ	๑๓๙,๒๐๐ ๐ กระทรวงเกษตร อ.บ.ต.หนองไฮ	๑๓๙,๒๐๐ กระทรวงเกษตร อ.บ.ต.หนองไฮ	๑๓๙,๒๐๐ กระทรวงเกษตร อ.บ.ต.หนองไฮ	๑.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน ๒.มีการออมเงินในกลุ่มโดยการระดมหุ้นและเงินฝากจากสมาชิก ๓.มีกองทุนหมุนเวียน

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ/ สถานที่ ดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ				ตัวชี้วัด
					ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๔	
๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจ ชุมชน)	๒.โครงการขุด สระเพื่อเก็บกัก น้ำในไร่นา	๑.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๒.เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ทำการเกษตร เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เลี้ยง ปลา	๑.คัดเลือกเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๒.อบรมให้ความรู้แก่ เกษตรกร ๓.ดำเนินการตามแผน ๔.ติดตามประเมินผล	เกษตรกรหมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๑๕	๓,๗๙๖,๒ ๐๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๓,๗๙๖,๒ ๐๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๓,๗๙๖,๒๐ ๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๓,๗๙๖,๒๐ ๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๑.เกษตรกรมี รายได้เพิ่มขึ้นปีละ ๒๐,๐๐๐ บาท/ ครัวเรือน ๒.เกษตรกรมีงาน ทำตลอดปี ๓.เกษตรกร สามารถลดรายจ่าย ในครอบครัวได้ ๕,๐๐๐ บาทต่อปี

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ/ สถานที่ ดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ				ตัวชี้วัด
					ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๔	
๓. แผนพัฒนา ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุง พื้นที่ทรัพยากร)	๑.โครงการผลิต ปุ๋ยชีวภาพ อัดเม็ด	๑.เพื่อลดต้นทุนการผลิต ๒.เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมใน ท้องถิ่น ๓.ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๔.เป็นการนำวัสดุเหลือใช้ใน ท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ เพิ่มรายได้ให้สมาชิก	๑.ประชุมกลุ่มผู้ผลิต ปุ๋ยอินทรีย์ ๒.คัดเลือกพื้นที่ ๓.อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงาน ๔.จัดตั้งกองทุนเพื่อ พัฒนา ๕.ดำเนินงานตาม โครงการ ๖.ติดตามประเมินผล	เกษตรกรหมู่ที่ ๗ หมู่ที่ ๙	๖๙๗,๑๑ ๒ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๖๙๗,๑๑ ๒ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๖๙๗,๑๑๒ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๖๙๗,๑๑๒ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๑.รักษา สภาพแวดล้อมของ ท้องถิ่น ๒.ลดต้นทุนการ ผลิต ๓.ประชาชนมีงาน ทำตลอดปี

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ/ สถานที่ ดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ				ตัวชี้วัด
					ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๔	
๓. แผนพัฒนา ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุง ฟื้นฟูทรัพยากร)	๒.โครงการ ส่งเสริมการ ปลูกผัก ปลอดภัยจาก สารพิษ	๑.เพื่อให้สุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค ๒.ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ๓.เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม ๔.มีการรวมกลุ่มกันผลิตและ จำหน่าย ๕.มีรายได้เพิ่มขึ้น	๑.ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบถึง โครงการ พืชภัยของ สารเคมี ๒.รับสมัครสมาชิก ๕๐ ราย ๓.อบรมศึกษาดูงาน ๔.จัดตั้งกองทุนเพื่อ พัฒนา ๕.ดำเนินงานตาม โครงการ	กลุ่มผู้ปลูก หอมแบ่งหมู่ที่ ๗ , ๑๕	๑๕๒,๔๕ ๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๑๕๒,๔๕ ๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต. หนองไฮ	๑๕๒,๔๕๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๑๕๒,๔๕๐ กระทรวง เกษตร อ.บ.ต.หนอง ไฮ	๑.ทำให้ประชาชน มีสุขภาพดี ๒.รักษา สภาพแวดล้อม ๓.มีอาชีพเสริม ๔.มีรายได้เพิ่มขึ้น ครัวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท / ปี

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม /องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
๑. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ	๑. มีพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ๒. มีแหล่งอาหารเพียงพอทั้งหญ้าสดและฟาง ๓. เกษตรกรมีความรู้ -มีตลาดรองรับในท้องถิ่น - ผู้เลี้ยงเป็นผู้กำหนดราคาเอง ๔. มีปศุสัตว์เพิ่มช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ๕. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น	๑. ประชุมสมาชิกเกษตรกร ๒. คัดเลือกเกษตรกร ๓. อบรมให้ความรู้ ๓. จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนรับสมาชิกกลุ่มฯ ๔. จัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน ๕. ติดตามประเมินผล	-เกษตรกร ๙๐ ราย หมู่ที่ ๓ , ๕ , ๑๒ , ๑๓ , ๒ , ๗ , ๑ , ๔ , ๑๑	-งบประมาณ ๒,๗๒๘,๒๐๐ บาท -แหล่งงบประมาณ ๑.กรมปศุสัตว์ ๒.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ	๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๑๐,๐๐๐ บาท / ครั้วเรือน / ปี ๒. มีจำนวนโคเพิ่มขึ้นในตำบลปีละ ๑๘๐ ตัว ๓. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มผลิตและแลกเปลี่ยนความรู้ ๔. มีปศุสัตว์ไว้ในครัวเรือนตนเองปีละ ๑ ตัน

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม /องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)	๑. โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ของกินของใช้ในครัวเรือน)	๑. เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ๒. ลดรายจ่ายในครัวเรือนมีงานทำตลอดปี ๓. เกิดกลุ่มดำเนินธุรกิจ ๔. สามารถผลิตเป็นการค้าของตำบลได้ ๕. เกษตรกรได้รับความรู้และเกิดวิสัยทัศน์	๑. ประชุมกลุ่มผู้ร่วมโครงการ ๒. อบรมให้ความรู้ ๓. ศึกษาดูงาน ๔. ดำเนินตามแผน ๕. ติดตามประเมินผล	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโสกน้ำขาว หมู่ที่ ๕ จำนวน ๓๐ ราย	งบประมาณ ๑๓๙,๒๐๐ บาท -แหล่งงบประมาณ ๑.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ ๒.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นครัวเรือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี ๒. มีการออมเงินในรูปแบบของหุ้น ๓. มีกองทุนหมุนเวียน

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม /องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)	๒. โครงการขุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำในไร่นา	๑.เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้เพื่อทำการเกษตรได้ตลอดปี ๒.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น	๑.คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๒.อบรมให้ความรู้ในด้านการเกษตรทั้งประมง ปลุกพืช เลี้ยงสัตว์ ๓.ดำเนินการโดยขุดบ่อขนาด ๒๐ X ๓๐ X ๓ เมตร จำนวน ๑๕๐ บ่อ ๔.ติดตามผลและรายงานผล	เกษตรกรหมู่ที่ ๑ - หมู่ที่ ๑๖ จำนวน ๑๕๐ ราย	งบประมาณ ๓,๗๕๐,๐๐๐ บาท -แหล่งงบประมาณ ๑.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ ๒.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นครัวเรือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี ๒. เกษตรกรมีงานทำตลอดปี ๓.ลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ ๕,๐๐๐ บาท / ปี ๔.เกษตรกรสามารถทำกิจกรรมไร่นาสวนผสมได้

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม /องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
๓. แผนพัฒนา ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม (แผน ปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากร)	๑. โครงการ ผลิตปุ๋ยอัดเม็ด ชีวภาพ	๑.เกษตรกรมีปุ๋ยใช้ในคารา ถูก ๒.เพื่อลดต้นทุนการผลิต ๓.ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๔.เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ๕.เป็นการนำวัสดุเหลือใช้ ในด้านการเกษตรมาใช้ ประโยชน์	๑. ประชาคมจัดเวทีชาวบ้าน ๒.ประชุมกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ย ๓.คัดเลือกพื้นที่ ๔. อบรมให้ความรู้ ๕. ศึกษาดูงาน ๖. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา ๗. ดำเนินตามโครงการ ๘. ติดตามประเมินผล	กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต หมูที่ ๗ ตำบลหนอง ไฮ	งบประมาณ ๖๙๗,๑๑๒ บาท -แหล่งงบประมาณ ๑.องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองไฮ ๒.กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	๑. เกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้นครัวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท/ปี ๒.เกษตรกรมีงานทำ ตลอดปี ๓.รักษาสภาพแวดล้อม ของชุมชน ๔.ลดการใช้ปุ๋ยเคมีปีละ ๕๐ ตัน

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม /องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
๓. แผนพัฒนา ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม (แผน ปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากร)	๒. โครงการ ส่งเสริมการ ปลูกผักปลอด จากสารพิษ	๑. เพื่อให้สุขภาพของ ผู้บริโภคและผู้ผลิตแข็งแรง ๒. ลดการใช้สารเคมี ๓. รักษาสภาพแวดล้อมใน ชุมชน ๔. มีการรวมกลุ่ม ๕. เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม	๑. ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบถึงพิษภัย ของสารเคมี ๒. รับสมาชิก ๓. อบรมให้ความรู้ ๔. ศึกษาดูงาน ๕. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา ๖. ดำเนินตามโครงการ ๗. ติดตามประเมินผล	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก หอมแบ่ง หมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๑๕ ตำบล หนองไฮ จำนวน ๒๕ ราย	งบประมาณ ๑๕๒,๔๕๐ บาท -แหล่งงบประมาณ ๑. องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองไฮ ๒. กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	๑. เกษตรกรรู้จักโทษของ สารเคมี จำนวน ๒๕ ราย เพื่อเป็นตัวอย่าง ภายในชุมชนของตนเอง จำนวน ๓๒๐ ครัวเรือน ๒. รักษาสภาพแวดล้อม ในท้องถิ่น ๓. เกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้นปีละ ๒,๐๐๐ บาท/ ปี / ราย ๔. เกษตรกรมีอาชีพเสริม

สรุปเป้าหมายและงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผน ๓ ปี)
ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ด้านพัฒนาอาชีพการเกษตร

ประเภทแผน/(โครงการ/ กิจกรรม)	๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓		๒๕๖๔		รวม	
	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๑.แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี ๑.๑.โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงโคเนื้อ	๙๐ ราย	๖๐๐,๐๐๐	๙๐ ราย	๖๐๐,๐๐๐	๙๐ ราย	๖๐๐,๐๐๐			๙๐ ราย	๖๐๐,๐๐๐
๒.แผนการลงทุน(แผนธุรกิจ ชุมชน) ๒.๑.โครงการขุดสระน้ำเพื่อ เก็บกักน้ำในไร่นา	๕๐ บ่อ	๓,๗๙๖,๒๐๐	๕๐ บ่อ	๓,๗๙๖,๒๐๐	๕๐ บ่อ	๓,๗๙๖,๒๐๐			๕๐ บ่อ	๓,๗๙๖,๒๐๐
๒.๒.โครงการแปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร(ของกินของใช้ใน ครัวเรือน)	๓๐ ราย	๑๓๙,๒๐๐	๓๐ ราย	๑๓๙,๒๐๐	๓๐ ราย	๑๓๙,๒๐๐			๓๐ ราย	๑๓๙,๒๐๐
๓.แผนพัฒนาทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม(แผนปรับปรุง พื้นที่ทรัพยากร) ๓.๑.โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพ อัดเม็ด	๑ โรง	๖๙๗,๑๑๒	๑ โรง	๖๙๗,๑๑๒	๑ โรง	๖๙๗,๑๑๒			๑ โรง	๖๙๗,๑๑๒
๓.๒.โครงการส่งเสริมการ ปลูกผักปลอดจากสารพิษ	๓๐ ราย	๑๕๒,๔๕๐	๓๐ ราย	๑๕๒,๔๕๐	๓๐ ราย	๑๕๒,๔๕๐			๓๐ ราย	๑๕๒,๔๕๐

บรรณานุกรม

กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **ชั้นข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมชลประทาน. **ข้อมูลโครงการอ่างเก็บน้ำ** แหล่งที่มา :

http://ridceo.rid.go.th/khonkaen/datamid/pm_lompai.html

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๑. **ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร**

แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๐. ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง, ยางพารา. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร**

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี. ๒๕๖๐. **ข้อมูลส่งเสริมการเกษตร**. อุดรธานี. (อัดสำเนา)

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุวิทยามิวิทยา กรมอุตุวิทยามิวิทยา. ๒๕๖๐. **ภูมิอากาศจังหวัดอุดรธานี**.

ภาคผนวก

๙. วิธีดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

- ๑) ประชุมสมาชิกเกษตรกร
- ๒) ตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อของตำบล
- ๓) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโค
- ๔) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อ พร้อมทั้งร่างกฎระเบียบข้อบังคับกองทุน
- ๕) เงินยืมค่าแม่พันธุ์สมาชิกต้องส่งคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ตามมติคณะกรรมการของกลุ่มกำหนด
- ๖) เงินที่สมาชิกส่งคืนกองทุนหมุนเวียนให้สมาชิกใหม่กู้ยืมไปจัดซื้อแม่พันธุ์ต่อไป

๙.๒ การบริหารโครงการ สมาชิกในกลุ่มเป็นผู้จัดการ แบ่งผลกำไร ๑๐๐% ดังนี้

- ค่าหุ้น ๓๐%
- คำนวณกองทุน ๒๐%
- คณะกรรมการ ๒๐%
- อัตราเลี้ยง ๑๕%
- เฉลี่ยคืนผู้กู้ ๕%
- สวัสดิการสังคม ๑๐%

๑๐) งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แผนการใช้เงิน งบประมาณ ๒,๗๒๘,๒๐๐ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑. ค่าพันธุ์โคเนื้อ จำนวน ๑๘๐ ตัว ๆ ละ ๑๕,๐๐๐ บาท	๒,๗๐๐,๐๐๐
๒. ค่าวัคซีน+ค่ายารักษาโรค	๑๘,๐๐๐
๓. ค่าอาหารเสริมสัตว์ ๑๘๐ กก. ๆ ละ ๒๕ บาท	๔,๕๐๐
๔. ค่าอาหารฝึกอบรม ๙๐ คน ๆ ละ ๑ วัน ๆ ละ ๕๐ บาท	๔,๕๐๐
๕. ค่าสมมนาคุณวิทยากร ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๒๐๐ บาท	๑,๒๐๐
รวม	๒,๗๒๘,๒๐๐

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ๑) มีผลผลิตโคเนื้อเพิ่มขึ้น
- ๒) สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

- ๑) มีการรวมกลุ่มผู้ผลิตโคเนื้อ คุณภาพดีไว้จำหน่ายได้ในราคาสูงขึ้น
- ๒) ตั้งกองทุนหมุนเวียน โดยสมาชิกคืนเงินเท่ากับที่ได้ขอกู้ยืมไป พร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขของกลุ่ม เข้ากองทุนหมุนเวียนภายในตำบล จัดสวัสดิการกองทุนตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

๙. วิธีดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

- ๑) ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อรับสมัครสมาชิก
- ๒) จัดตั้งกลุ่มผลิต/ตั้งคณะกรรมการ/กำหนดระเบียบข้อบังคับ
- ๓) อบรมให้ความรู้เกษตรกร
- ๔) ศึกษาดูงาน
- ๕) ตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่ม

๙.๒ การบริหารโครงการ สมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้จัดการแบ่งปันผลกำไร ๑๐๐% ดังนี้

- ค่าหุ้น ๓๐% - คื่นกองทุน ๒๐%
- คณะกรรมการ ๒๐% - อัตราการเลี้ยง ๑๕%
- เหนี่ยคืนผู้กู้ ๕% - สวัสดิการสังคม ๑๐%

๑๐.งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แผนการใช้เงิน งบประมาณ ๑๓๙,๒๐๐ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑. ค่าวัสดุดิบในการแปรรูป	
๒. ค่าฝึกอบรม ๓๐ คน ๆ ละ ๑๐๐ บาท ๑ วัน	๓,๐๐๐
๓. ศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง	๔๕,๐๐๐
๔. ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ในการแปรรูป	๙๐,๐๐๐
๕. ค่าสมนาคุณวิทยากร ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๒๐๐ บาท	๑,๒๐๐
รวม	๑๓๙,๒๐๐

๑๑.ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ๑) ทำให้มีรายได้สูงขึ้น
- ๒) กลุ่มมีเงินออมเพิ่มขึ้นทุกเดือน
- ๓) กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน
- ๔) เกษตรกรมีความรู้ใหม่ ๆ

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

- ๑) ทำให้มีอาชีพไม่ว่างงาน
- ๒) ทำให้สมาชิกรู้จักการรวมกลุ่มกันผลิตและการจำหน่าย

โครงการที่ ๒

๑. โครงการชุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำ

๒. ผู้รับผิดชอบ

๒.๑ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ

๒.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ

๒.๓ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี

๓. หลักการและเหตุผล

ประชาชนตำบลหนองไฮ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน และในหน้าแล้งจะไม่มีเพื่อทำการเกษตร ถ้าไม่รายได้เกิดการว่างงาน ทำให้ต้องอพยพแรงงานไปทำงานในเมืองเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดน้ำเพื่อทำการเกษตรจึงต้องอาศัยชุดบ่อเพื่อเลี้ยงปลา และเก็บกักน้ำเพื่อทำการเกษตร อันจะก่อให้เกิดรายได้ต่อไป

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรในไร่นา

๔.๒ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

๔.๓ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพทำตลอดปี

๕. เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน ๑๕๐ ครัวเรือน / ปี ๑๕๐ บ่อ ต่อปี

๖. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกรหมู่ที่ ๑ - ๑๕ ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาเริ่มต้นโครงการ ปี๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๘. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ		←→										
๒. คัดเลือกเกษตรกร		←→										
๓. อบรมเกษตรกร			←→									
๔. ดำเนินการ			←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
๕. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา			←→									
๖. ติดตามประเมินผล	←→											←→
๗. รายงานผล				←→			←→			←→		←→

๙. วิธีดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

- ๑) ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อรับสมัครสมาชิก
- ๒) คัดเลือกเกษตรกร
- ๓) จัดตั้งกลุ่มตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่ม
- ๔) อบรมให้ความรู้เกษตรกร

๙.๒ การบริหารโครงการ สมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้จัดการแบ่งปันผลกำไร ๑๐๐% ดังนี้

- ค่าหุ้น	๓๐%	- คืนกองทุน	๒๐%
- คณะกรรมการ	๒๐%	- อัตราการเลี้ยง	๑๕%
- เฉลี่ยคืนผู้กู้	๕%	- สวัสดิการสังคม	๑๐%

๑๐. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แผนการใช้เงิน งบประมาณ ๓,๗๙๖,๒๐๐ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑. ค่าฝึกอบรมเกษตรกร ๑๕๐ คน ๆ ละ ๑๐๐ บาท ๑ วัน	๑๕,๐๐๐
๒. ค่าชุดบ่อ ๑๕๐ บ่อ ขนาด ๒๐X๓๐X๓ เมตร ชุดลูกบาศก์ เมตรละ ๑๔ บาท	๓,๗๘๐,๐๐๐
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๒๐๐ บาท	๑,๒๐๐
รวม	๓,๗๙๖,๒๐๐

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ๑) ทำให้มีรายได้สูงขึ้น
- ๒) เกษตรกรมีงานทำตลอดปี
- ๓) สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

- ๑) ทำให้มีอาชีพไม่ว่างงาน

แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๑

๑. โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพชุมชนตำบลหนองไฮ

๒. ผู้รับผิดชอบ

- ๒.๑สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี
- ๒.๒ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ
- ๒.๓องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ

๓. หลักการและเหตุผล

ตำบลหนองไฮประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ซึ่งทำรายได้ให้เกษตรกรเป็นอย่างดี เนื่องจากพื้นที่มีศักยภาพในการทำการเกษตร แต่สภาวะการณปัจจุบัน ปัจจัยการผลิตมีราคาแพงขึ้น เช่น ปุ๋ยหรือวัสดุที่ใช้ในการเกษตรอื่น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ตลอดจนเกิดปัญหาสภาพดินเสื่อมคุณภาพขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่เหมือนเก่า ทำให้ต้องใส่ปุ๋ยในปริมาณที่มากขึ้น แต่ผลผลิตเท่าเดิม หรือน้อยลง จึงเป็นสาเหตุของปัญหาในการพัฒนากิจกรรมการสร้างรายได้ของประชาชนในตำบล ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ใช้ปุ๋ยราคาถูกมีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกร และสร้างรายได้ จึงได้เสนอของบประมาณเพื่อโครงการนี้มาเพื่อพิจารณา

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ เพื่อให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยในราคาถูก
- ๔.๒ เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่
- ๔.๓ ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรใช้ประโยชน์
- ๔.๔ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ยเคมีและสารเคมี

๕. เป้าหมาย

ก่อสร้างโรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด กำลังการผลิต ๒,๐๐๐ กิโลกรัม / วัน ๑ โรง

๖. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๙ ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาเริ่มต้นโครงการ ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๘. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. จัดเวทีประชาคมเพื่อ แจ้งรายละเอียด โครงการ			↔									
๒. จัดทำโครงการ			↔									
๓. เสนอโครงการ			↔									
๔. ดำเนินการจัดซื้อจัด จ้าง				↔								
๕. ดำเนินการก่อสร้าง ตามโครงการ					↔							

๖. จัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิต						↔						
๗. ดำเนินงานผลิตปุ๋ย												→
๘. ติดตามประเมินผล	←											→
รายงานผล			↔			↔			↔			↔

๙. วิธีดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

- ๑) จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงรายละเอียดและจัดทำโครงการ
- ๒) เสนอโครงการ
- ๓) ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๔) ดำเนินการก่อสร้างตามโครงการ
- ๕) คณะทำงานร่างระเบียบการบริหารงาน
- ๖) จัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิต
 - ๗) ดำเนินงานผลิตปุ๋ย

๙.๒ การบริหารโครงการ

- ๑) คณะกรรมการบริหารงานและปันผลให้แก่สมาชิก
 - พัฒนาหมู่บ้าน ๒๐ %
 - สมาชิกผู้ถือหุ้น ๕๐ %
 - เงินทุนหมุนเวียน ๑๕ %
 - ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ๑๕ %

๑๐.งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แผนการใช้เงิน งบประมาณ ๖๔๙,๘๑๒ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑. ก่อสร้างอาคาร (โรงเก็บปุ๋ย บรรจุปุ๋ย และสำนักงานขาย) ขนาดกว้าง ๘.๐ เมตร	๔๒๒,๕๖๘
๒. ก่อสร้างอาคารโรงหมักปุ๋ยขนาด ๖X๖ เมตรสูง ๒.๗๕ เมตร จำนวน ๒ หลัง	๙๘,๒๕๔
๓.จัดซื้อเครื่องจักรผลิตปุ๋ยชีวภาพ <ul style="list-style-type: none"> -เครื่องตีปนปุ๋ยอัตราผลิต ๑ ตัน/วันพร้อมมอเตอร์ขนาด ๒ แรงม้า ๑ เครื่อง -เครื่องผสมปุ๋ยกำลังการผลิต ๒ ตัน/วัน พร้อมมอเตอร์ ๓ แรงม้า ๑ เครื่อง -เครื่องอัดเม็ดปุ๋ยกำลังการผลิต ๒ ตัน/วัน พร้อมเครื่องยนต์ดีเซลขนาด ๑๑ แรงม้า ๑ เครื่อง -เครื่องเย็บกระสอบ ๑ เครื่อง 	๑๕,๐๐๐ ๒๕,๔๙๐ ๘๐,๐๐๐ ๘,๕๐๐

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๔.อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตปุ๋ย	
- รถเข็นเอนกประสงค์ ๕ คัน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐
- รถเข็นปูน ๕ คัน ๆ ละ ๘๐๐ บาท	๔,๐๐๐
- พลั่วปลายแหลม ๑๐ เล่ม ๆ ละ ๑๘๐ บาท	๑,๘๐๐
- ถังพลาสติก บรรจุน้ำหมักชีวภาพ ๕๐ ถัง ๆ ละ ๓๐๐ บาท	๑,๕๐๐
- บัวรดน้ำ ๑๐ ใบ ๆ ละ ๕๐ บาท	๕๐๐
- ถุงบรรจุปุ๋ย ๑,๐๐๐ ใบ ๆ ละ ๕ บาท	๕,๐๐๐
๕.วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ย	
- กากน้ำตาล ๑,๐๐๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑๐ บาท	๑๐,๐๐๐
- วัตถุดิบจากธรรมชาติ เพื่อใช้ทำน้ำหมักชีวภาพ ๓,๐๐๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑ บาท	๓,๐๐๐
- ปุ๋ยคอก (ขี้ไก่) ๓,๐๐๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑ บาท	๑๖,๐๐๐
รวม	๖๔๙,๘๑๒

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ๑) สามารถผลิตปุ๋ยได้วันละ ๒ ตัน
- ๒) ราษฎรในพื้นที่ได้รับประโยชน์จำนวน ๑,๗๖๐ ครัวเรือน ในการได้ใช้ปุ๋ยปรับปรุงดินในราคาถูก
- ๓) ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิต
- ๔) ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

- ๑) ทำให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่ดีขึ้น
- ๒) ทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น

โครงการที่ ๒

๑. โครงการส่งเสริมปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้า

๒. ผู้รับผิดชอบ

- ๒.๑ กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อการค้า ตำบลหนองไฮ
- ๒.๒ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองไฮ
- ๒.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ
- ๒.๔ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรธานี

๓. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรตำบลหนองไฮ มีการปลูกพืชผักเป็นจำนวนมากที่สุดของอำเภอเมืองอุดรธานี แต่เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่จำนวนมาก ทำให้สุขภาพของผู้ปลูกผักเจ็บป่วยและเลือกอาชีพปลูกผักไปหลายราย ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกผักหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยชีวภาพ (น้ำหมักจุลินทรีย์) สารชีวอินทรีย์, สารสกัดจากธรรมชาติ และใช้วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืชผักแบบวิธีผสมผสานมากขึ้น เพื่อลดสารตกค้างในผลผลิตพืชผัก แต่เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบไม่มีพลังในการต่อรองราคาพืชผักในตลาด และขาดการวางแผนในการผลิตพืชผักเป็นสาเหตุให้ราคาผลผลิตตกต่ำและผลิตผักไม่คุ้มทุนทำให้ประสบปัญหาการขาดทุนเป็นประจำ

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๔.๒ เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรงไม่ได้รับสารพิษตกค้าง
- ๔.๓ เพื่อเพิ่มราคาผลผลิต

๕. เป้าหมาย

เกษตรกรจำนวน ๒๕ คน พื้นที่ ๑๒๕ ไร่

๖. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๗,๑๕ ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๘. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค
๑. ประชุมชี้แจงโครงการ	←→											
๒. คัดเลือกเกษตรกร		←→										
๓. จัดตั้งกลุ่มและระเบียบข้อบังคับ			←→									
๔. อบรมเกษตรกร				←→								
๕. ดำเนินการ						←→						
๖. ติดตามประเมินผล	←											→
๗. รายงานผล	←											→
			←→			←→			←→			←→

๙. วิธีดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

- ๑) ประชาสัมพันธ์โครงการเปิดรับสมาชิกเข้าร่วมโครงการ
- ๒) ตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน/กำหนดระเบียบข้อบังคับ
- ๓) อบรมให้ความรู้
- ๔) ตั้งเป็นกองทุนเพื่อพัฒนากลุ่ม

๙.๒ การบริหารโครงการ

- ๑) คณะกรรมการกลุ่มบริหารตามระเบียบข้อบังคับกองทุนกลุ่ม

๑๐. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แผนการใช้เงิน งบประมาณ ๑๕๒,๔๕๐ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
๑. ค่าพันธุ์ผัก หอมแบ่ง กระน้ำ ผักกาดหอม	๘๕,๐๐๐
๒. ค่าปุ๋ยหมักชีวภาพ,ปุ๋ยคอก	๓๐,๐๐๐
๓. ค่าฝึกอบรม ๑ ครั้ง ๒๕ คน ๆ ละ ๑๐๐ บาท	๒,๕๐๐
๔. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๓,๒๕๐ กก.ๆละ ๙ บาท	๓๓,๗๕๐
๕. ค่าสมนาคุณวิทยากร ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๒๐๐ บาท	๑,๒๐๐
รวม	๑๕๒,๔๕๐

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

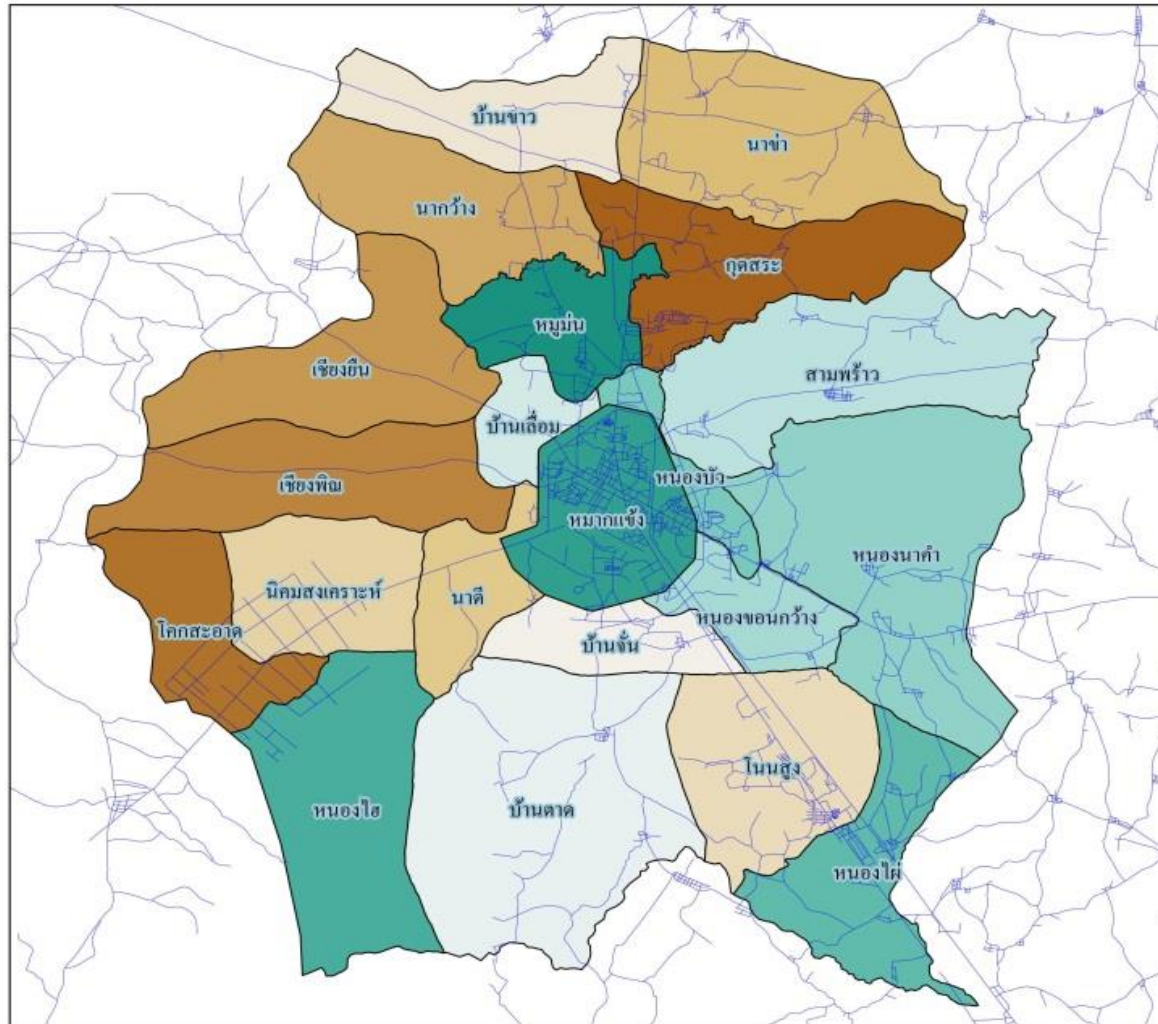
๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ๑) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒) เกษตรกรมีอาชีพทำตลอดปี
- ๓) มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตและจำหน่าย

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

- ๑) สุขภาพผู้ผลิตและผู้บริโภคดีขึ้น
- ๒) สภาพแวดล้อมดีขึ้น

แผนที่อำเภอเมืองอุดรธานี

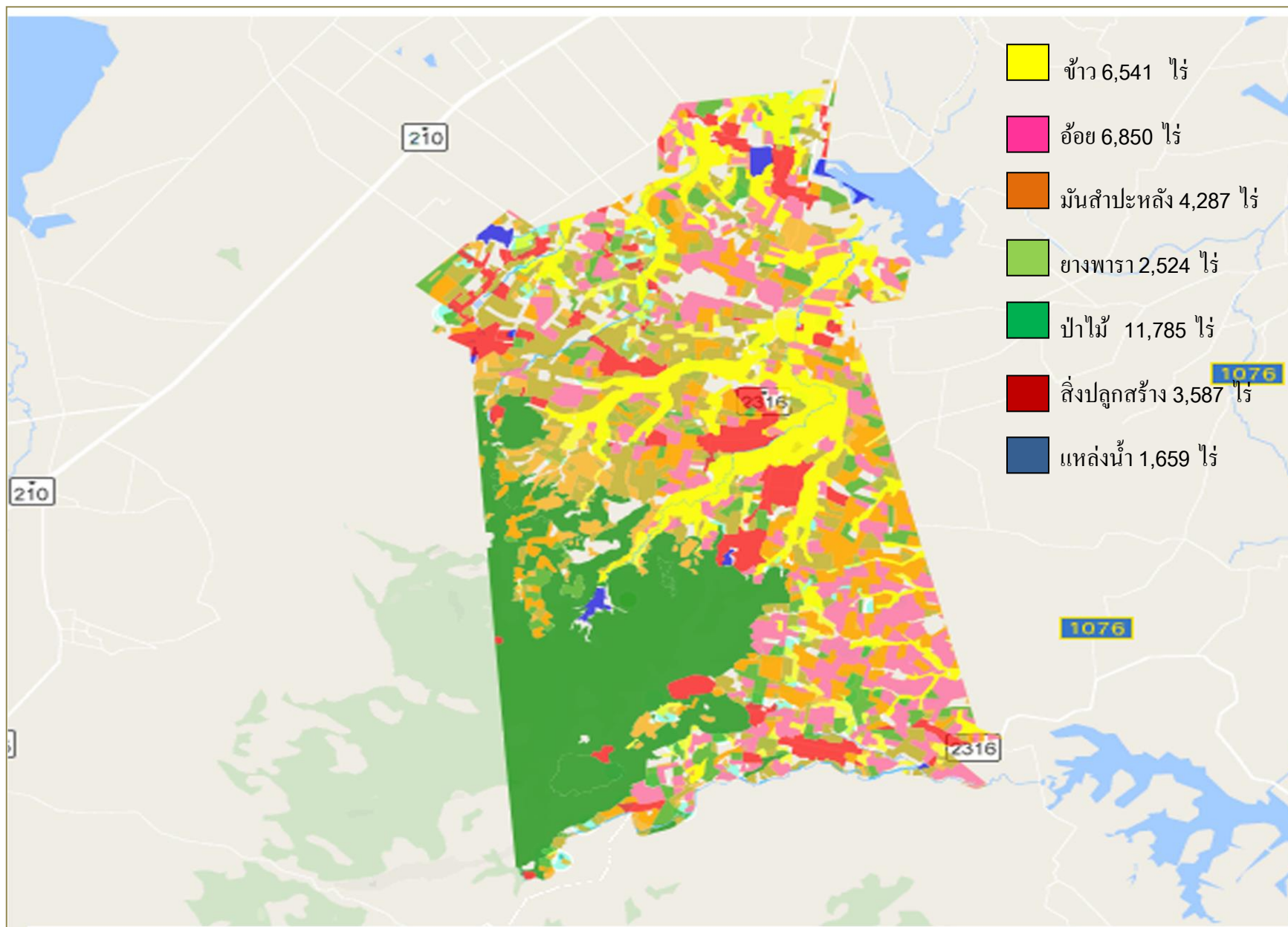

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

คำอธิบายสัญลักษณ์
— เส้นทางคมนาคม
เขตตำบล อำเภอเมือง

แผนที่แสดงเขตการปลูกพืชตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ ๒.๔ แสดงพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรของตำบลหนองไฮ ปี ๒๕๖๑

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										แหล่งน้ำ (ไร่)	จำนวนประชากร (คน)		จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	
				ที่นา	ที่ไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม	พท. เกษตรอื่น ๆ	รวม		ทั้งหมด	เกษตรกร	ทั้งหมด	เกษตรกร
๑	หนองไฮ	๑	๒,๘๗๕	๑,๐๙๖	๘๘๕	๒๕	๒๕	๓๐	๐	๒๒๕	๑๐	๑๐	๒,๓๐๖	๐	๑,๓๙๘	๑,๒๒๐	๒๘๕	๑๘๒
๒	หนองหูลิง	๒	๑,๕๐๐	๑๙๕	๖๐	๑๖	๑๐	๒๐	๐	๐	๐	๓๗๕	๖๗๖	๐	๓๓๔	๒๒๑	๕๕	๔๔
๓	หัวคู	๓	๑,๘๗๕	๙๙๘	๒๑๐	๔๕	๑๓๘	๑๘	๖	๑๒๖	๐	๑๗๑	๑,๗๑๒	๐	๕๗๖	๕๔๑	๑๑๘	๙๖
๔	ศรีสว่าง	๔	๓,๒๕๐	๒๙๕	๗๑๔	๒๘	๒๒	๕๖	๐	๔๐	๐	๑,๒๐๑	๒,๓๕๖	๐	๔๒๔	๓๙๖	๗๕	๕๕
๕	โสภณำขาว	๕	๑,๗๕๐	๗๑๔	๑๗๒	๒๔	๕๐	๕๓	๐	๘๙	๓	๖	๑,๑๑๑	๑๒๐	๗๓๙	๖๙๓	๑๕๘	๑๐๑
๖	โนนสะอาด	๖	๗,๘๗๕	๙๐๗	๑,๖๗๒	๓๕	๘๐	๑๗๐	๐	๒๘๐	๐	๑๑๘	๓,๒๖๒	๐	๑,๔๙๒	๑,๒๙๒	๒๘๕	๑๓๕
๗	ดงมะกรูด	๗	๒,๒๐๓	๔๔๙	๕๓๔	๗	๑๘	๕๓๕	๗	๑๐	๐	๖	๑,๕๖๖	๐	๙๖๘	๘๙๒	๒๑๖	๑๔๗
๘	โคกลาด	๘	๒,๘๑๓	๒๔๕	๙๑๗	๖๑	๑๙	๒๐	๐	๗๓	๐	๓๙๐	๑,๗๒๕	๐	๑,๒๙๙	๑,๑๑๖	๒๖๓	๑๒๙
๙	ห้วยสำราญ	๙	๒,๗๕๐	๕๒๐	๓๖๓	๗๐	๔๐	๑๒๐	๒๑๐	๓๓	๐	๒๗๕	๑,๖๓๑	๙๐	๕๓๒	๔๙๕	๑๐๗	๕๐
๑๐	โนนผาสูษ	๑๐	๑,๖๘๗	๙๔๕	๒๗๘	๑๓	๑๗	๑๓	๐	๑๐๐	๐	๘๒	๑,๔๔๘	๐	๑,๐๒๙	๙๗๑	๒๑๘	๑๓๐
๑๑	โนนสวรรค์	๑๑	๗,๗๗๒	๗๑๐	๑,๑๔๑	๒๓	๓๐	๓๐	๐	๑๗๒	๐	๙๐๕	๓,๐๑๑	๘๐	๑,๐๘๘	๙๘๐	๒๓๖	๑๑๗
๑๒	ศรีสมพร	๑๒	๓,๘๗๕	๓๙๕	๔๕๔	๔๕	๑๐๕	๙๗	๐	๑๕๘	๐	๕๙	๑,๓๑๓	๐	๖๓๒	๕๒๖	๑๓๗	๘๘
๑๓	ลาดทอง	๑๓	๕,๖๒๕	๒๑๒	๒๓๗	๑๐	๙๙	๑๑	๐	๐	๐	๑,๔๕๑	๒,๐๒๐	๐	๘๓๘	๗๙๘	๑๗๕	๙๘
๑๔	วังทอง	๑๔	๓,๕๐๐	๗๔	๓๒๕	๑๘	๑๒๖	๕	๐	๓๕	๐	๑,๐๒๐	๑,๖๐๓	๐	๒๘๒	๒๒๐	๕๒	๒๓
๑๕	ดงทรายทอง	๑๕	๑,๙๐๐	๕๖๒	๓๕๔	๗	๑๘	๕๐๕	๐	๗๕	๐	๖๗	๑,๕๘๘	๐	๖๙๕	๕๙๔	๑๓๘	๘๐
๑๖	ห้วยเจริญ	๑๖	๑,๓๗๕	๑๐	๔๒๐	๙	๒๖	๑๗	๑๓๕	๗๘	๐	๓๖๔	๑,๐๕๙	๓๐	๕๑๘	๔๓๙	๑๒๙	๕๔
รวม		๑๖	๕๒,๖๒๕	๘,๓๒๗	๘,๗๓๖	๔๓๖	๘๒๓	๑,๗๐๐	๓๕๘	๑,๔๙๔	๑๓	๖,๕๐๐	๒๘,๓๘๗	๓๒๐	๑๒,๘๔๔	๑๑,๓๙๔	๒,๖๔๗	๑,๕๒๙

ตารางที่ ๒.๖ ตารางแสดงสถิติปริมาณน้ำฝน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๘ (๑๐ ปี)

หน่วย : มม.

รายการ	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ฝนรวม(มิลลิเมตร)	๑,๓๒๔.๐	๑,๑๕๙.๙	๑,๖๖๒.๖	๑,๕๑๓.๙	๑,๕๐๗.๗	๑,๗๑๔.๕	๘๕๔.๙	๑,๓๕๒.๔	๑,๓๐๗.๐	๑,๑๒๙.๑		
จำนวนวันฝนตก(วัน)	๑๓๐	๑๑๓	๑๔๔	๑๑๓	๑๒๘	๑๓๒	๑๐๘	๑๓๙	๑๑๗	๑๑๗		
ฝนสูงสุด(มิลลิเมตร)	๑๑๘.๑	๙๓.๔	๘๗.๗	๑๔๔.๗	๙๓.๙	๑๓๙.๗	๖๔.๒	๘๓.๙	๘๖.๗	๙๐.๑		

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ ๒.๗ การใช้ปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมกับพืชในแต่ละกลุ่มชุดดิน

ที่มา กองปฐพีวิทยา กรมวิชาการเกษตร

ข้าวโพด	๑๖-๒๐-๐ / ๒๕-๓๐ กก./ไร่	๒๑-๐-๐ / ๒๕-๓๕ กก./ไร่	๑๖-๒๐-๐ / ๒๕-๓๐ กก./ไร่	๑๖-๑๖-๘ / ๔๐-๓๕ กก./ไร่	ก่อนใส่ปุ๋ยควรทำการกำจัดวัชพืชและพรวนดินกลบปุ๋ยเพื่อป้องกันการสูญเสีย
ข้าวฟ่าง	๑๖-๒๐-๐ / ๒๕-๓๐ กก./ไร่	๒๑-๐-๐ / ๒๕-๓๕ กก./ไร่	๑๖-๒๐-๐ / ๒๕-๓๐ กก./ไร่	๑๖-๑๖-๘ / ๒๕-๖๕ กก./ไร่	
ถั่วเขียว	๑๒-๒๔-๑๒ / ๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒ / ๒๕-๕๐ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒ / ๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒ / ๕๐ กก./ไร่	ควรคลุกเชื้อโรโซเบียมก่อนปลูก
ถั่วเหลือง	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๕๐ กก./ไร่	ควรทำการให้น้ำสม่ำเสมอโดยเฉพาะขณะให้ปุ๋ยดินควรมีความชื้นเพียงพอ
ถั่วลิสง	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๒๕ กก./ไร่	๑๒-๒๔-๑๒/๕๐ กก./ไร่	ไม่ควรปลูกในดินเหนียว
อ้อย	๒๐-๑๐-๑๐/๕๐ กก./ไร่	๒๐-๑๐-๑๐/๕๐ กก./ไร่	๒๐-๑๐-๑๐/๕๐ กก./ไร่	๑๕-๑๕-๑๕/๗๐-๑๐๐ กก./ไร่	
ฝ้าย	๒๑-๐-๐/๓๐ กก./ไร่	๒๑-๐-๐/๓๐ กก./ไร่	๑๕-๑๕-๑๕/๔๐ กก./ไร่	๑๕-๑๕-๑๕/๔๐ กก./ไร่	
ปอแก้ว	๑๕-๑๕-๑๕/๒๕-๕๐ กก./ไร่		๑๕-๑๕-๑๕/๒๕-๕๐ กก./ไร่	๑๕-๑๕-๑๕/๒๕-๕๐ กก./ไร่	
งา	๒๐-๒๐-๐/๒๐-๔๐ กก./ไร่	๒๐-๒๐-๐/๒๐-๔๐ กก./ไร่	๑๖-๑๖-๘/๒๕-๕๐ กก./ไร่	๑๖-๑๖-๘/๒๕-๕๐ กก./ไร่	
มันสำปะหลัง	๑๕-๑๕-๑๕/๕๐-๑๐๐ กก./ไร่		๒๐-๑๐-๒๐/๓๐-๖๐ กก./ไร่	๒๐-๑๐-๒๐/๕๐-๑๐๐ กก./ไร่	
มะม่วง	๒๐-๑๐-๑๐/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๒๐-๑๐-๑๐/๐.๕-๑.๐ กก./ต้น	๑๕-๑๕-๑๕/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๑๕-๑๕-๑๕/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	แบ่งใส่ปีละ ๔ ครั้ง
ส้ม	๑๕-๑๕-๑๕/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๑๕-๑๕-๑๕/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๑๔-๑๔-๒๑/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๑๔-๑๔-๒๑/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	แบ่งใส่ปีละ ๒-๓ ครั้ง และใส่อินทรีย์วัตถุ ต้นละ ๑๐-๒๐ กก.
ขนุน	๒๐-๑๐-๑๐/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๒๐-๑๐-๑๐/๐.๕-๑.๐ กก./ต้น	๑๕-๑๕-๑๕/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	๑๔-๑๔-๒๑/๑.๐-๒.๐ กก./ต้น	อายุ ๑-๓ ปี ใส่ ๖ ครั้งต่อก่อนออกดอกใช้ ๑๕-๑๕-๑๕
มะขามหวาน		๑๓-๑๓-๒๑หรือ๙-๒๔-๒๔ ๑.๐ กก./ต้น	๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๙-๒๔-๒๔ ๑.๐ กก./ต้น	๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๙-๒๔-๒๔ ๑.๐ กก./ต้น	ก่อนออกดอกใช้สูตร ๙-๒๔-๒๔ หลังติดผลใช้ ๑๓-๑๓-๒๑

